

1931. április 17.

XIV. EVF.
Cimj—Kolo
április 18
5691 I

Taxa postala
platita in numerar
No. 224716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Estr. Baron L. Pop. (v. Brasov
uca) 18 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 520 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÖLFÖLDI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Havonta 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénzben)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerinti
módotnak fel

400
Diszter 2. H. e. S.
megőrzésükre nem vállalkozunk

Ramsetter Robert
BUDAPEST

...sítőképesség fölött.
ilyen „kis” készülék.
Philips hálózati rádió
teljesen önmagába
ely úgy különbözik az
ekrénnyel, mint egy
egy öreg konfliktólól.
agos formái első pil-
nogy a legcélszerűbb
szemben. A legeggy-
lehetővé teszi bár-
ásnak a fogását. A
fejldése fontos lépés
se felé.
K. B. mérnök.

PEURÓPAI
április 17.

ammofón. 12.30: Hi-
mofón. 16: Zenekar.
18: Rádiógyetem.
Bach: H-moll miséje.
Szalózenekar. 9.30:
ar. 12.25: Hírek. —
időjárás. 2.45: Hírek.
5: Pontos időjelzés,
előolvasás. 5.30: Hang-
rsírási tanfolyam. 7:
Szellemi együttműkö-
8.30: Orgonahangv.
lzés, időjárás, hírek,
és cigányzenekara.
szetek. 22.10: Jazz.
Szevillai borbély e.

berett 21.30: Szerzői
és művei.
est.
attowic. 19.55: Gram-
mónikus hangv. Len

ngv. Godard, Mascag-
Boito, Mozart, Zan-
ajkovszkij, Verdi, Go-
f. hangv. Beethoven:
ti, Scarlatti, Chopin,
2.45: Hírek.
Teremtés című ora-

észerü hangv.
est.
sellóhangv. és dalest.

Rádiózenekar.
mónikus hangv. Schu-
elssohn művei. 22.05:

Vonósnégyes.
Operadalok. 24: Mü-
Grammofón. 21: Ope-

rdetések

m fejt köser tehén és
t egy tehéntől fejt
ó Schwartz Ignác
ben. Reg. Ferdinand

divány és két jóállá-
Eötvös u. 12., I. e.

zett komoly munkaerő
állást vállal. Levele-
re a kiadóba.

házikoszt — kihor-
u. 10. alatt. Hátul az

sznált butorok sürgő-
(Ebedlökredenc, asz-
s divány). Megtekint-
g. Cim Str. Cloasca

vegyek vasúti karnet-
vizumoztatását és ha-
gobizásokat sürgősen
Iamon Huedin.

ges alapon és magas
előkelő biztosító tár-
letszerző tisztviselő-
kiadóban.

gyermek
rázó szülő regénye
és portó
Z UJ KELET
TÁLYABAN

A koncentráció után megbukott a választási kormány gondolata is

Titulescu szakemberekből kormányt alakított, mely ma délelőtt leteszi az esküt

Argetoianu, Garoflied, Tabacovici, Lupu kuriai bíró, Zaul-
ceanu és Savel Radulescu a legújabb miniszterjelöltek.
Hațieganu és Manoilescu is emlegetik az új kormányban

Az új kormány bemutatkozik a parlament előtt

Es jön este és jön reggel — elérkez-
tünk a kormányválság tizenötödik nap-
jához is. Egy fél hónap telt el azóta,
hogy a Mironescu-kormány kénytelen
volt benyújtani lemondását. Több mint
egy hete folytatja a tárgyalásokat a
pártvezérekkel a designált miniszter-
elnök, de midőn e sorokat írjuk, még
mindig nincs kormánya az országnak
nem is lehet tudni, hogy mikor lesz-e
egyéltalan s hogy milyen lesz a jövő
kabinet fizionómiája.

Az ország uralkodója megbizta Titu-
lescu, hogy hozza létre és alakítsa meg
a nemzeti egység kormányát. A király
ugy vélte, hogy az ország mai rend-
kívül súlyos helyzetében, az adott ne-
hézségek közepette, amelyek „holnap
még súlyosabbak lehetnek”, szükség
van a politikai élet összes teremtő ele-
mének összefogására. Egyetlen párt
sem volna képes egymagában megbir-
kózni azokkal az óriási feladatokkal,
amelyeket az adott helyzet, a horizon-
ton gyülekedő külpolitikai nehézségek,
az egész világot domináló gazdasági és
szociális átalakulások a kormányra ró-
nak. A király éppen ezért merevhangu
felhívást intézett a pártvezérekhez,
hogy fogjanak össze.

Averescu és Jorgát kivéve, az ösz-
szes pártvezérek elvi hozzájárulásukat
adták a koncentrációs kormányhoz. A
belpolitikai viszonyokat s főleg a poli-
tikai életben vezetőserepet játszó poli-
tikusk mentalitását ismerve, kétsé-
günket fejeztük ki a hozzájárulás öszin-
tesége fölött. Ha az állam pénzügyi
viszonyai nem lettek volna ennyire
zűlértak, ha a gazdasági nehézségek
megoldásának módozatai adva lettek
volna, bizonyára ugy a liberálisok,
mint a averescánusok merték volna
egymagukban is vállalni a kormányzás
felelősségét, szükségtelennek nyilván-
ítva a nemzeti egység kormányát. A
pártvezéreknek meg kellett értenők,
hogy meg kell szüntetni a belpolitikai
harok kannibáli jellegét s véget kell
vetni az ezzel járó szakadatlan agitá-
cióknak, mert különben nem lehet szá-
mitani a külföld támogatására, amely
nélkül viszont nem képzelhető el,
hogy lehet-e orvosságot találni
Románia nagy seibeire.

A liberálisok és a nemzeti paraszt-
párt engedékenyeknek mutatkoztak a
koncentrációs kormánnyal szemben
akkor is, amidőn nemcsak az elvi hozzá-
járásról, hanem a kormányban való
részvétel konkrét feltételeiről volt szó.
Es ez érthető is, Duca pártvezéri
minőségében be akarta bizonyítani az
uralkodó előtt, hogy a liberális párt
teljes egészében respektálnj kívánja a
legfőbb alkotmányos fórum kívánságát.
Hajlandó tehát együttműködni azzal a
nemzeti parasztpárttal, amellyel tiz-
esztendő óta viv élet-halál harcot a

román belpolitika küzdőterén s amely-
nek két és fél éve kormányzását a leg-
keményebb ellenzéki harcra keserívé
tudta tenni. Maniu hasonló meggondo-
lásoktól vezetve, félretette azokat a
program és ideológiai különbségeket,
amelyek nevében tíz éven keresztül
harcolt a liberálisok ellen s ugyan-
csak hajlandó volt a koncentrációban
való részvételre. A királyi óhaj meg-
valósulását kereste azonban a kis-
pártok intranzigenciája. George Bra-
tianu, Lupu és Goga annak tudatában,
hogy nélkülük nem lehet létrehozni a
széles koncentrációt, egyenlő elbánást
kértek a két nagy párttal. Es így nem
használtak a hajnali órákba benyuló
audienciák s az ország fiatal uralkodó-
jának valóban heroikus erőfeszítései,
Goga és társai hajlíthatatlanok marad-
tak.

Ez volt a hiteles története a nemzeti
egység kormánya meghiusulásának,
amely többrendbeli következménnyel
járt. Az ország közvéleményének
idegeit mindenekelőtt is súlyos meg-
próbáltatások elé állította a válság
abnormis módon való elhuzódása,
amely csak arra volt jó, hogy a leg-
teljesebb zűrvart idézze elő a kopony-
nyákban és a legfantasztikusabb ver-
ziók terjesztéséhez adjon alkalmat.
Sajnálatos a válság elhuzódása az ural-
kodó számára, aki a legnemesebb in-
tencióktól vezetve, kereste a korm-
ányválság megoldásán keresztül az
ország nagy problémái megoldásának
lehetőségét. Es szomoró a válság el-
huzódása Titulescu számára elsősor-
ban. A londoni követ harcias nyilatko-
zatok tétele közben tért vissza az or-
szágba, fejek erdejét akarta levágni,
hogy aztán fennakadjon a román poli-

tikai pártegoizmus és a balkáni erköl-
csök áthághatatlan szövevényében.
Egészen bizonyos, hogy ez a tizenöt
nap nem járult hozzá Titulescu presz-
tizsének öregbítéséhez, bármennyire is
nyilvánvaló, hogy a londoni követ a leg-
kevésbé sem vonható felelősségre mind
azért, ami történt.

Kevesen hitték, politikai erkölcesin-
ket ismerve, hogy a nemzeti egység
kormányának utópisztikus gondolatá-
ból valóság legyen. A királyi óhaj be-
nem teljesedése azonban mégis leverő-
leg hatott a közvéleményre. Es miután
a pártok egoizmusán megbukott a kon-
centrációs kormány gondolata, egészen
természetszerűleg felmerült az utolsó
pillanatban annak a lehetősége, hogy
a király kormányt alakít — a pártok
ellen. Ismét forgalomba kerültek a
személyiségek, akik állítólag még a
mai nap folyamán megalakítják korm-
ányukat. Tizenöt nap után elérkez-
tünk tehát oda, ahonnan elindultunk.
Tizenöt napik kormány nélkül állott
az ország, tizenöt napig semmilyen
konstruktív kezdeményezés nem tör-
tént. Az ország egy keserű tapasztalat-
tal gazdagabb lett s gazdagabbak a
kisebbségek, amelyek még a nyugati
formákhoz hozzászoktatott Titulescu
sem tartott szükségesnek megkonzul-
tálni.

Bármint is lesz a kormány össze-
téléte, Titulescu multja garantálja,
hogy az alkotmányos formákat respek-
tálni fogják. Mindenesetre bizonyos,
hogy az új kormány hatalmas kérdő-
jelként mered az ország felcsigázott
közvéleményére. Nem az érdekel most,
hogy kiből fog állni, hanem, hogy mit
fog tenni, hogy kimentse az országot a
mai megszorult helyzetéből...?

A miniszterelnökség kommunikéle beje- lenti az új kormány megalakulását

Lapzártakor jelenti a Rador hivatalos iroda: A miniszterelnökség este
10 órakor a következő hivatalos kommunikéit adta ki: Miután a nemzeti kor-
mány megalakítása meghiusult, Titulescu szűkebb koncentrációt akart létre-
hozni, azonban szintén sikertelenül. Ezért a designált miniszterelnök szak-
emberekből álló kormányt állított össze, mely ma leteszi az esküt a király ke-
zébe. Az új kormány be fog mutatkozni a parlament előtt.

Bucuresti-Bukarest, április 17. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Péntek este hat
órák Titulescu újabb audiencián je-
lent meg a király előtt. Az audiencia
hét óra 20 percig tartott. A királyi pa-
lotából kijövet, Titulescu kijelentette
az újságírók előtt, hogy szombaton meg-
fogja alakítani kormányát.

Politikai körökben meg vannak gvő-
zödve arról, hogy Titulescu pártokon
kivülálló személyiségekből fogja korm-
ányát megalakítani. Miután az összes
pártok koncentrációját nem sikerült
létrehozni, szűkebbkörű koncentráció-
hoz pedig sem az uralkodó, sem a nagy
pártok nem járultak hozzá. Legújabb
verziók szerint a személyiségek korm-
-

nya a következőképpen alakulna meg:
Belügyminiszter: Argetoianu
Földművelésügyi miniszter: Garoflied
Igazságügyminiszter: Lupu kuriai ta-
nácselnök
Pénzügyminiszter: Tabacovici, a Banca
Marmarosch igazgatója
Iparügyi miniszter: Saucanu
Munkaügyi miniszter: dr. Savel Ra-
dulescu
Hadügyminiszter: Condescu tábornok
Kombinációba hozzák még Manoilescu.
Hatieganu Emil és Bogos személyeit is.
Bizonytalan, azonban, hogy a három
nemzeti parasztpárti vezető hozzájárul-e
a személyiségek kormányában való rész-
vételhez.

Este nyolc órakor az uralkodó hosszú
audiencián fogadta Maniu Gyulát. A ki-
rály — hír szerint — kérte Maniut,
hogy támogassa a jelenlegi parlamenti
többséggel a személyiségek kormányát
néhány sürgős törvényjavaslat és a vá-
lasztójogi reform megszavazásában.

Politikai körökben mára várják az új
kormány megalakulását.

Titulescu csütöriki audienciája

Bucuresti-Bucarest, április 17. Csü-
törtökön este fél tíz órákor Titulescu
audiencián volt az uralkodónál, hogy
beszámoljon a kispartoknak a választási
kormánnyal kapcsolatos álláspontjáról.
Mint ismeretes, a George Bratianu-
Goga-Lupu blokk különböző feltételekhez
kötötte a választási kormány megalaki-
tását. Titulescu audienciája csaknem
két és fél óra hosszát tartott. Éjjel tíz-
zenkét órákor hagyta el a londoni követ
a királyi palotát s az újságíróknak csak
annyit mondott, hogy reméli, most már
rövidesen megalakíthatja kormányát.

Eközben megjelent a miniszterelnök-
ség kommunikéje, amely hivatalosan is
leszögezte, hogy a nemzeti egység kor-
mánya megbukott és az uralkodó más
megoldást keres. A koncentráció gon-
dolatának meghiusulása után két lehe-
tőség maradt hátra:

1. Választási kormány.
2. Személyiségekből álló kormány.

Az első feltevést a kis pártok maga-
tartása miatt el kellett ejteni. Titules-
cu, mielőtt még a másik megoldáshoz
folyamodott volna, még egy utolsó ki-
sérletet tett, hogy koalíciós kormányt
hozzon létre. A londoni követ péntek
délelőtt újra tárgyalat Maniuvval és Du-
cával, majd Jorgát fogadta, akivel
együtt ment kihallgatásra az uralkodó-
hoz. A kihallgatás után ismét tartotta
magát az a hír, hogy koalíciós kor-
mány fog alakulni a nemzeti paraszt-
párt, a liberálisok és Jorga pártjának
részvételével. Az Adeverul szerint ar-
ról is szó volt, hogy ebben a koalíció-
ban helyet foglaljanak a szociáldemok-
raták és esetleg a német kisebbség
egy-egy képviselője is. Egy ilyen kor-
mány igen jó impressziót keltett volna
külföldön és hívei a csehszlovák példá-
ra hivatkoztak, ahol a kormányt támo-
gató koalíciónak ugyancsak tagjai ugy
a szocialisták, mint a németek.

Öt óra előtt Titulescu né-
hány perccel felkereste Maniut és kér-
te, hogy járuljon hozzá a koalíciós kor-
mány megalakításához, elfogadva a li-
berálisok feltételeit, akik a parlament
valamint a községi és megyei tanácsok
feloszlását kérték.

Maniu azt válaszolta, hogy készsége-
l veszt részt személy szerint és párt-
jával is egy koalíciós kormányban, ah-
hoz azonban semmiesetre sem járul
hozzá, hogy akár a parlamentet, akár
a községi és megyei tanácsokat felosz-
lassák.

Az új kormány listája

Bucuresti-Bukarest, április 17. Éj-
jel 12 órákor telefonálja tudósítónk:
Az új kormány listáját Titulescu a
következőkből állította össze: Minisz-
terelnök és belügyminiszter: Titulescu,
külgügy: Ghica herceg, földművelésügyi
Garoflied, közlekedésügy: Jonescu tábor-
nok, igazságügy: Lupu, semmitőszéki
bíró, közoktatásügy: Jorga, ipar és ke-
reskedelmi: Tabacovici, kultuszügy:
dr. Cantacuzino, miniszterelnökségi ál-
lamtitkár: Savel Radulescu, belügyi al-
miniszter: Crisan, belügyi államtitkár:
Cădere, Titulescu titkára: Vlădite, Ti-
tulescu éjfélkor a király elé terjesztette
a kinevezésről szóló dekrétumokat. A
kormány ma reggel leteszi az esküt.

Miért vagyok zsidó?

Irta: Edmond Fleg

Azt kérdeik tőlem, miért vagyok zsidó? Neked akarok erre felelni kis unokám, ki még meg sem született.

Mikor leszel elég nagy ahhoz, hogy megérts? Nagyobb fiam tizenkilenc éves, a kisebb tizenégy. Mikor fogsz te megszületni? Tíz, vagy tizenöt év múlva talán? Mikor fogod olvasni írásmat? 1950, vagy 1960-ban. Fognak-e még akkor egyáltalában olvasni? Milyen lesz akkor a világ? A gép elnyomta talán már a lelket? Az emberi ész talán már új világot teremtett? Törődés-e majd a problémákkal, melyek engem foglalkoztattak? Lesznek-e akkor még zsidók?

Hiszem! A zsidóság túlélte a fáraókat, Nebukadnezárt, Nagy Constantint, Mohamedet, az inkvizíciót. Tulélt majd az autómobil is.

Néha, ha muzeumokban járok, képek, szobrok butorok, fajanszok, kristályüvegek, mozaikok, régi ruhák és ékszerek között, melyek a legkülönbözőbb helyekről és különböző időkben kerültek ezekre a falakra és polcokra, gyakran álmodom arról, hogy talán egyik ösöm látta, megtapogatta és csodálta egyik vagy másik darabot, talán még abban az időben, mikor az használati tárgy volt, az ember munkája, öröme, vagy bánata számára.

Ez a szürke szögekkel kivert ajtó két szomorúfűz között, arany keretben, a genfi zsinagóga egy része, hol atyám imádkozott. És emiatt ez a hajó földézet, nagyatyám kelt át rajta a Rajnán. Hol élt az ő nagyatyja? Talán miközben a kabbalákról álmodozott, kis ablakocskáin át ezt a szánt látta sikkani Németország vagy Lengyelország havas utain. És az ő nagyatyjának nagyatyja? Talán ő volt az az aranyműves az amsterdami gheftóban, kit Rembrandt megörökített?

Talán egyik ösöm ivott abból a csészből, miután Raschi mester iskolájából hazatért. Talán ép erre a gyöngyházzal berakott fotóje ült egy másik, miközben egy szultán pulzusát tapogatta. Talán egy csuklyás barátom látta egyik ösöm ezt a keresztet, ki őt a máglyára kísérte; talán egyik ösöm gyermekeit tiporta le a kereszties lovag lóva, ki ezt a páncélt viselte.

Ezt a tolldíszit talán ajándékba kapta egyik ösöm egy amerikai benzülőttől, s ezt az elefántesontot, kínai selymet talán a Kongó vagy az Amour partján vásárolta egyik, hogy tovább adja a Ganges partján, vagy a velencei Lagunákban.

Valamelyik talán a Saron völgyét művelte ezzel az ekével s egy másik talán ebben a kosárkában vitte a templomba füge-áldozatát.

Mikor ez a márvány Titusz élő ember volt még, talán egyik ösöm láncokban követte diadalmenetét a fórumon s a szakállas mágius két szárnyas bika közt talán Babilonia porába tiporta egyik ösömöt. Ezelőtt a porfirból készült Fáraó előtt talán egyik ösöm reszketett, mielőtt vándorbotot vett kezébe, hogy kövesse Mózeset a Veres tengeren át s talán ugyanezt a bálványt törte szét Ábrahám, mikor Isten szavára elhagyta Chaldea házáat.

Ilyenkor azt mondom magamban, ezektől a távoli atyáktól az én atyámig mindegyik átadott nekem egy igazságot, mely vérünkben van s mely az enyémben is van s én ne adjam azt át véreimmel az én véreimnek? Átveszed majd gyermekem? Tovább adod majd? Akár követed, akár elhagyod, Izrael tovább fog haladni az idők végéig.

Női kalapok

legnagyobb választékban, legjobb kivitelben, legdivatosabb formában, legolcsóbb áron kaphatók:

„MISS“ Kalapszalón

Cluj, volt Kossuth Lajos ucca 7. szám.

Egy aradmegyei községben sztrájkba léptek az állami tanítók

Három hónap óta nem kapnak a tanítók fizetést, eladósodnak és nyomorognak

Arad, április 17. A bürokrácia és a pénzügyi kormány tehetetlensége valószínűleg nyomorba döntötte az állami iskolák tanszemélyzetét. Nem elég, hogy a nyugdíjasok illetményeit nem fizetik hónapokon keresztül, az ugynevezett aktív állami alkalmazottak sem kapják meg fizetésüket, ha csak nem teljesítenek szolgálatot közvetlenül a „forrásnál“, valamelyik minisztériumban.

Aradmegyében a tanárok és tanítók pontosan három hónap óta nem kapnak fizetést, ami végül is olyan elkeseredett lépésre ösztökölte őket, amely szín-

te egyedülálló a maga nemében.

A világosi állami iskola tanítói táviratot küldtek az aradmegyei tanfelügyelőségnek, amelyben bejelentik, hogy, miután nem kapták meg három hónap óta illetményeiket, nekik pedig nincs miből élniük, — a tegnapi nappal beszüntették a tanítást, a gyerekeket hazaküldték az iskolákból, az iskolát bezárták.

Aradmegyében éppen úgy, mint az ország legtöbb helyein, rendkívül nagy az elkeseredés a tanítók között és az első sztrájkbalépést előreláthatólag újabb tanításbeszüntetés fogja követni.

Königgrätz közelében rejtélyes körülmények között meggyilkoltak egy levélhordót

Prága, április 17. Jelentette az Uj Kelet azt a bestiális gyilkosságot, amelynek egy csehországi gyáros esett áldozatul és amelynek tettesét eddig még nem sikerült felfedezni. Most újabb gyilkosságról érkezik jelentés, melynek egy levélhordó az áldozata. Emlékeztet, hogy néhány nappal ezelőtt szintén meggyilkoltak Csehországban egy levélhordót és nincsen kizárva, hogy a két gyilkosságot ugyanaz a tettes követte el.

A reggeli órákban a Königgrätz és Jozefov között közlekedő személyvonat utasai észrevették, hogy Cernoize állomás közelében a sineken egy idősebb férfi holttestet fekszik. Figyelmeztették a vasúti alkalmazottakat és a holttestet először a vasutasok vizsgálták meg. A kora reggeli órákban ugyanis a vasúti vágány mellett vezető ösvényen még senki sem járt és a vasutasok tényleg ugyanabban a helyzetben találták meg a holttestet, amint azt a személyvonat utasai jelentették: a test arccal lefelé feküdt a földön és halántékán véres sebek voltak.

A nyomozást a jaromeri és a königgrázi csendőrség indították meg. Megállapították, hogy az áldozat Vick Václav 52 éves levélhordó, aki a

cernoizei postahivatalnál volt alkalmazva. A borzalmas lelet színhelyétől nem messze az országuton megtalálták a levélhordó kerékpárját, szolgálati sapkáját és pénztárcáját, amely azonban üres volt. Ekkor merült fel az a gyanu, amely később beigazolódt, hogy Vick rablógyilkosságnak esett áldozatul.

Először öngyilkosságra gondoltak, ez a feltevés azonban megdőlt. Vick még előző este szolgálatilag a postavonaton járt, amelynek elindulása után rövid ideig egy cernoizei vendéglőben tartózkodott és innen 9 órakor ment el. A vendéglős úgy emlékszik, mintha Vicknél 100 és egynéhány koronát látott volna. Valószínű azonban, hogy jóval több pénz volt nála és a holttest zsebében mindössze nyolc koronát találtak. A bestiális rablógyilkosságnak közvetlen tanui eddig nincsenek és a csendőrség munkája nagyon nehéz. Az esti órákban érkezett jelentés szerint a bönölés eredménye még titokzatosabbá tette az egész ügyet. Az orvosok ugyanis megállapították, hogy Vicket a vonat kerekéi zúzták halálra. Nincsen kizárva, hogy Vicket a gyilkos lökte a vonat alá és a nyomozás során most ezt a körülményt is figyelembe veszik.

A nő, a pezsgő és az autó irányította a spanyol király életét

Alfonz nem szerette és nem értett az uralkodáshoz és amíg édesanyja élt ő vezette a spanyol nép sorsát

Érdekes képek a menekülő király életéből

Cluj-Kolozsvár, április 17. Alfonz királyról az európai közvélemény mindössze annyit tudott, hogy feltűnően csunya férfi, magán viselte a Bourbonok összes jellegzetességeit: a hosszú orrt, a husos ajkat, az udvarias modort és a nem tulajdonított fejlett szellemiséget. Az illusztrált lapok hasábjain sűrűn lehetett látni fényképét — a tábornagy uniformisban mosolygó sovány férfit, aki derűsen és gondtalanul nézett a világra. Tulajdonképpen nem is volt más a spanyol király, mint egy jóindulatu, rokonszenves férfi, akinek megbocsáthatatlan büne és egyben végzete is, hogy keveset értett a kormányzáshoz és képtelen volt megoldani súlyos problémákat. 1886. május 17-én született és attól a naptól kezdve már uralkodott. Ez kissé különösen hangzik, de valóban így van. Előző XII. Alfonz felesztendővel fiának születése előtt halt meg és amikor második felesége felesztendő özvegyiség után fiugermeknek adott életet, dőlt el az, hogy a Bourbon-Habsburg-ház megtartja a kétszer már elvesztett spanyol trónt. Fiának kiskorúsága alatt természetesen az özvegy királyné gyakorolta az uralkodói jogokat. Hivatalosan 1902 május 17-én lett nagykorúvá XIII. Alfonz és ettől kezdve, vagyis 16 éves korától fogva már őt illették a felségjogok, amit azonban sohasem gyakorolt, mert helyette továbbra is anyja: Mária Krisztina ural-

kodott. És ez volt a szerencséje. Az okos és erélyes nő tudott kormányozni és amíg élt, nem is volt semmi különösebb baj. A nagy szerencsétlenségek sora csak akkor kezdődött el, amikor az özvegy királyné lehunyt a szemét és a fiatal uralkodó egymaga maradt.

Alfonz — a nők kedvence

Egy bizonyos: a spanyol király a jóindulatu emberek közé tartozott és egyáltalán nem ambicionálta hatalmának kiszélesítését. Nem tudott kormányozni és uralkodni. Erélytelen, gyenge ember volt. Sok érzékkel az élet kis szépségei iránt és teljes színvaksággal az uralkodói hivatal nagy kötelezettségével szemben. Fogalma sem volt a komoly problémákról, gazdasági és politikai nehézségekről, megszokta, hogy helyette mindent anyja intézzen és egyik baklövést a másik után követte el, aminek ezután komoly következményei támadtak. Szerette a nőket, a kedélyes vacsorákat, a szép autókirándulásokat, amiken mindig maga vezette az autót. Hosszu ideig szoros barátság fűzte egy Magyarországból Amerikába származott táncosnőhöz, akiből ugyan nem vált világ híru csillag, de viszont nagyon okos és józan nő és mint ilyen praktikus és megszívlelendő tanácsokkal látta el barátját. Ezt bizonyítja különben az a sok esztendő levélváltás is, ami a szerelmesek kö-

INGYENTÜZIFÁT

még nem kaphat, ellenben 65 lejért házhoz szállít Önnek egy mázsa aprított tiszta bükkhasáb tűzifát a

FISCHER - FATELEP

TELEFON 1300

Strada Enescu 15 (Gyufagyár u.)

zött fennállott. A táncosnő rengeteg leveleiben nagyon is észszerű tanácsokat adott, majdnem olyan jókat, mint annakidején Mária Krisztina adott szerencsétlen fiának. Ez a jóindulatu fiatalember, aki mindenkihez közvetlen és udvarias volt és akit a párizsi lokálokban, ahol sűrűn megfordult, nemcsak tisztelték, hanem szerettek is az éjszakai élet alakjai, sokban hasonlítva Manuel portugál exkirályhoz, aki szintén többet értett a nők meghódításához, meg a mulatsághoz, mint a magas politikához.

A király akkor bukott meg — amikor anyja meghalt

A népek sorsának irányításához azonban tudás, energia és hozzáértés kell, amikkel Alfonz nem rendelkezett. Es így előrelátható volt, hogy letaszítják trónjáról. Erre az ingó alkotmányra az első csapást Abd el Krim, a marokkói felkelővezér mérte az emlékezetes spanyil-riff háboru idején.

A spanyol hadsereg súlyos vereségeket szenvedett Marokkóban és a melillai csata valószínűleg végzetesnek számított. Mindezt a királyt okolták, aki azonban nem tehetett arról, hogy tábornokai ügyetlenek voltak és egymásközi versengésben egyik csatát a másik után veszítették el. Azután következett a másik súlyos baklövés: Primo de Rivera diktátorsága. Amit ez a tehetségtelen ember elrontott, az utódja, Berenguer sem tudta már helyrehozni. Jöttek a zendülések, a forradalmak, a kivégzések, a letartóztatások, ami mindinkább erősítette a köztársasági mozgalmat. Az, ami tegnap bekövetkezett, már csak formáságnak számít. Az erélytelen XIII. Alfonz már akkor elvesztette a trónt, ami kor anyja, Mária Krisztina meghalt. Most ő is a száműzött uralkodók otthonában. Angliában telepszik le és talán örülni is fog, mert ezental zavartalanul hódolhat az autósportnak, mulathat kis színésznőkkel és jökevdü cimborákkal és nem kell törődnie többé unalmas állami kérdésekkel, meg politikusok bonyolult problémáival.

— Ujra bizalmat szavaztak az angol munkáskormányának. Londonból jelentik: Az angol alsóház mai ülésén Baldwin megindokolta a kormány ellen munkánélküliségi politikája miatt beterveztett bizalmatlansági indítványát. A liberális párt 28 tagja a kormány mellett szavazott s csak heten ellene, így a bizalmatlansági indítványt kis többséggel elvetették. Ujabb jelentés szerint az alsóház éjféli szavazásánál a szavazatárány 305 volt 251 ellenében a kormány javára.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitünő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vázson-ötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Leszállított árak mellett, vegyileg fest, tisztít „UNIO“ Cluj

Ismét meg

Eg
é
du

Nemzetköz
pedig Euró

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósítója államai különferenciákon tan lehetőségeket és révén helyre lé áruknak a nem jelenésével felt ezenken a kon határozati jav hogy csakis az ritása és az i államok szoros képzelhető el a enyhítése és h nélkül az európai bizonytalansági lóságban azonb sem pedig az természetü akc semmilyen kon alatt pedig má piacon az ujabb met-orosz ipari nél beszédeseb európai államo messze van a tól.

A bukaresti Konstancába é mesélik, hogy ünnepi külsősé meg az ötvenes fél év alatt va szovjet gazdasá sodik ötvenes t sém dolgoznak, nagyobbvonalu vánja az ország a szovjet gazda lenségét. Berlin meg a véglege a német iparva szovjet képvise dás értelmében márka értékü iparvállalatokt berendezéseket német állam — ban nem rész garantálta az delés egyharm ben az évben építeni Szovj egy automobilg autó gyártásár csak készül eg évi ezer lokot vállalkozni.

Európa a riadalmat kelte nemelés után S megindítja ga lyet ezalkalom dumping fog l Ausztria diplo tette Romániá amelyet a szo való felhajózás a román korm hogy orosz g területén Mag ria felé. Egye szoknak ennek bécsi piacon k mázsa buzát és elhelyezni. Sz exportja az 1 métermázsáról ezer métermá lag még körül mázsa buza v tavalyi termés ellen a román zik, hogy nem futni a Dunán

Ismét megindult a szovjet-dumping...

Egy emigráns orosz egyetemi tanár érdekes tervezetet dolgozott ki a dumpinggal szembeni védekezésről

Nemzetközi ellenőrzés alá kell helyezni Szovjet-Oroszország külkereskedelmét, vagy pedig Európa egységesen lépjen fel az orosz árukkal szemben?

Cluj-Kolozsvár, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Európa polgári államai különböző nemzetközi konferenciákon tanulmányozták azokat a lehetőségeket és módokat, amelyek révén helyre lehetne billenteni az orosz áruknak a nemzetközi piacon való megjelenésével felborult egyensúlyt. Az ezen a konferenciákon elfogadott határozati javaslatok hangsúlyozták, hogy csakis az európai államok szolidaritása és az ipari és mezőgazdasági államok szoros együttműködése révén képzelhető el a gazdasági nehézségek enyhítése és hogy ezen együttműködés nélkül az európai államok a legnagyobb bizonytalanságnak néznek elébe. A valóságban azonban sem Briand politikai, sem pedig az agrárállamok gazdasági természetű akciója nem vezetett eddig semmilyen konkrét eredményre. Ez alatt pedig már megjelentek az európai piacon az újabb szovjet áruk és a német-orosz ipari megállapodás mindenél beszédesebben bizonyítja, hogy az európai államok szolidaritása milyen messze van a gyakorlati megvalósulástól.

Öt éves tervgazdaság — 2 és fél év alatt

A bukaresti lapok jelentése szerint Konstanca érkezt az orosz hajósok mesélik, hogy Szovjet-Oroszországban ünnepi külsőségek között ünnepelték meg az öt éves tervgazdaság két és fél év alatt való keresztülvitelét. A szovjet gazdasági vezetői most egy második öt éves tervgazdaság előkészítésén dolgoznak, amely az előzőnél jóval nagyobbvonalú lesz és biztosítani kívánja az ország teljes iparosítása által a szovjet gazdasági egységét és függetlenségét. Berlinben a napokban történt meg a végleges megállapodás aláírása a német iparvállalatok szövetsége és a szovjet képviselői között. A megállapodás értelmében az oroszok 300 millió márka értékű árut rendelnek a német iparvállalatoktól, főleg elektrotechnikai berendezéseket és gépkocsikat. A német állam — bár semmiféle formában nem részesedik a rendelkezésből — garantálta az iparvállalatoknak a rendelkezés egyharmadának kifizetését. Ebben az évben 514 új gyárat akarnak építeni Szovjet-Oroszországban, így egy automobilygyárat, amely évi 140.000 autó gyártására rendezkedne be. Ugyan csak készülő egy mozdonygyár, amely évi ezer lokomotív előállítására fog vállalkozni.

Jön az új dumping

Európa agrárállamaiban érthető riadalmat keltett a hír, hogy rövid szünetelés után Szovjet-Oroszország ismét megindítja gabona-dumpingját, amelyet ezalkalommal puhafa-cukor és bordumping fog kiegészíteni. Hír szerint Ausztria diplomáciai uton figyelmeztette Romániát arra a veszedelemre, amelyet a szovjet-gabonának a Dunán való felhajózása jelent. Mint ismeretes, a román kormány megtiltotta legutóbb, hogy orosz gabonát szállítsanak át területén Magyarország, illetve Ausztria felé. Egyes verziók szerint az oroszoknak ennek ellenére is sikerült a bécsi piacon körülbelül 300 ezer méter mázsa búzát és csaknem félmillió rozst elhelyezni. Szovjet-Oroszország buzaexportja az 1928—29. évi 63 ezer méter mázsról 1930-ban 19 millió 410 ezer méter mázsa emelkedett. Állítólag még körülbelül másfélmillió méter mázsa buza vár kivitellel Oroszországtól tavalyi terméséből. A cukordumping ellen a román cukorkartell úgy védekezik, hogy nem engedi a sleppeket befutni a Dunán. Az orosz dumping meg-

indulását igazolja az a tény is, hogy Fiumében az elmúlt három nap alatt hihetetlenül olcsó áron 18 ezer hektoliter bor futott be természetesen azonnal vevőre talált.

Rendőrség a dumping ellen

Ilyen körülmények között érthető, ha az érdektelt államok lázasan tanulmányozzák a dumpinggal szemben való védekezés lehetőségeit. A Párizsban élő Eliaceff orosz egyetemi tanár erre vonatkozólag igen érdekes, bár a gyakorlatba nehezen átültethető rendszert dolgozott ki az orosz dumpinggal való nemzetközi védekezés megszervezésére. Eliaceff nemzetközi megegyezést javasol az összes érdektelt államok között. A meg-

egyezés alapján minden állam szigorú ellenőrzés alá helyezi Oroszországgal való külkereskedelmét. Az ellenőrzés módjait minden állam saját hatáskörében állapítja meg, figyelembevéve azonban a következő pontokat:

1. Valahányszor az erre a célokra kirendelt szervek, — amelyek állhatnak a munkásszindikátusok, az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság képviselőiből, — megállapítják, hogy Oroszország az illető piac árainál olcsóbban akar árut eladni, azonnal kiegészítő vámilletéket róhat ki.

Egységes hitelpolitika

2. Ha politikai okokból a szovjet kormány váratlanul beszünteti vásárlásait

Titkos leadó állomásról antiszemita uszítást folytatnak az orosz ellenforradalmárok

Charbin, április 17. Egy idő óta a Távolkelet egyik titkos rádió leadóállomásáról elkeseredett pogromra lázító beszédek adnak le. A titkos leadóállomás magát Kutiepownak mondja és minden valószínűség szerint Sanghai közelében van.

Az állomásról rendszerint orosz, kínai és angol nyelven adnak le beszédeket a zsidók ellen. Hitvány lázadóknak, forradalmi szemétnék, tolvajoknak aposztrófálják e beszédekben a zsidókat. A beszédeket, amelyeket Kinában, Indiában és Japánban terjesztik, e szavakkal ve-

valamely országban, ez az ország köteles megfelelő módon kontingentálni a szovjet áruk behozatalát, ez a kontingentálás a teljes betiltásig is el mehet.

3. Oroszország kereskedelmi képviselivel szemben egységes hitelpolitikát kell folytatni. 9 nemzetközi bankszindikátusnak kell megállapítania az összes hitel, lejárat, kamat és zálogfeltételeket.

4. A szovjet-dumpingot központi ellenőrző szerv fogja megfigyelni. Ez a szerv tartozik beszerezni a legújabb adatokat Szovjet-Oroszország külkereskedelmére vonatkozólag és közölni az érdektelt államokkal. Ez a szerv tartozik továbbá azonnal jelezni valamely ilojális konkurrencia esetét és megadni az érdektelt államoknak a szükséges utbaigazításokat.

Ellenőrzés — vagy egységes vásárlás

Az egyik bukaresti gazdasági lap Eliaceff professzor tervezetével foglalkozva megállapítja, hogy ez a gyakorlatban nem lesz keresztülvihető. Nem nemzetközi rendőrségre van szükség a szovjettel szemben, a védekezés egyetlen módja az, hogy Oroszországgal, mint egyetlen eladóval szemben, Európa mint egyetlen vevő lépjen fel a nemzetközi szolidaritás elvére támaszkodva, diktálja Szovjet-Oroszországnak az adásvétel feltételeit.

Elhalasztották az angol kormány és a Jewish Agency közötti tárgyalások újra felvételét

Az arabok nem akarnak résztvenni a zsidó-arab Round Table-konferencián

London, április 17. Beszámoltunk arról, hogy április 13-ára volt kitűzve a Jewish Agency és az angol kormány közötti tárgyalások második részének megkezdése. A konferenciát azonban az utolsó pillanatban elhalasztották. Pontos dátumát a tárgyalások újra felvételének csak akkor fogják megállapítani, ha majd beérkezik az arab exekutív válasza az angol kormány ama felhívá-

sára, hogy küldje Londonba egy delegációját. Afelőtt sem döntött még az angol kormány, hogy vajon megvalósítja-e egy zsidó-arab Round Table-konferencia tervét, vagy sem.

Jeruzsálem, április 17. Az arab lapok jelentése szerint az arabok vezetői közölték az angol kormánnyal, hogy nem járulnak hozzá egy zsidó-arab kerekasztal-konferencia összehívásához. A kor-

zetik és fejezik be:

„Gyilkoljátok le a zsidókat és szabaddítsátok föl a szent Oroszországot.”

Az angol hatóságok erősen kutatnak a titkos leadóállomás után, amelyet nyilvánvalóan orosz ellenforradalmi antiszemita tartanak fenn.

Hónapokon keresztül örültséget szimulált, majd megszökött az elmeógyintézetből Beszarábia legveszedelmesebb banditája

Az orvosok több ízben jelentették ki, hogy szimulál, de az ügyészség nem tartotta szükségesnek ezt tudomásul venni. A bandita az örültek házában készítette elő szökését

Csernovitz, április 17. A csernovitzi hatóságok napok óta minden erejüket megfeszítve hajszolják Teodorovicu banditát. Ez az ember volt az, aki hónapokon keresztül tartotta izgalomban Bessarábia országotjait. Hol itt, hol ott bukkant fel, olykor Moldovába, sőt Bukovinába is átruccant és követte el borzalmas rablótámadásait. Autókat fogott el, melynek utasait kifosztotta, alattomos gyilkosságokat követett el, olykor, egy-egy sikerültebb rajtaütésnél százazreket rabolt védtelen utasoktól. Teodorovicu neve valósággal közmondásos volt Bessarábiában, a falvak lakosai legendákat meséltek róla és a nép parasztromantikája legendás hőssé avatta a vérengző és rendkívül vakmerő banditát. Teodorovicu-ot éveken keresztül nem tudták elfogni, míg egyszer a csendőrség az egyik falu határában ál-mában ütött rajta.

A bandita dühöng cellájában

Teodorovicu letartóztatása olyan hatalmas feltűnést keltett Bessarábiában, mint annakidején Bálán erdélyi bandita kézre kerítése. Teodorovicu, akinek lelkén a gyilkosságok hosszú sora száradt, azonnal rendkívül erős fedezettel szállították Csernovitzba. Teodorovicu főleg

Bessarábiában működött, de bukovinai illetőségű és így a csernovitzi törvényszék előtt kellett volna felelnie tetteiért. A vizsgálati fogságban Teodorovicu rendkívül különösen viselkedett. A bandita tájtékozással dühöngött cellájában, törni-zuzni kezdett, kihallgatása pedig lehetetlen volt, mert környezetére nézve életveszélyesnek látszott. Ezért a hatóságok a helyi örültekházába internálták Teodorovicu-ot. A bandita már hónapok óta az elmeógyintézet lakója és orvosi kezelése alatt áll. De már internálásának első heteiben az orvosok annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy Teodorovicu szimulál és proponálták, hogy szállítsák vissza az ügyészség fogházába. A hatóságok ugy-látszik nem tartották ezt szükségesnek és Teodorovicu megmaradt továbbra is az örültek házában.

Teodorovicu előkészíti szökését

A vizsgálatot az ügyészség tovább folytatta ellene, de nagyon kevés eredménnyel, mert Teodorovicu összes gaztetteit olyan zseniálisan tudta leplezni, hogy bár az ügyészség tudja három gyilkosságának körülményeit, egyetlen pozitív adatot sem tudott összegyűjteni ellene. Teodorovicu pedig nyugodtan

szimulált tovább az örültekházában. Közben fogadta rokonainak látogatását is. Ezalatt a legnagyobb titokban előkészítette szökését, mely annál is inkább könnyebb volt, mert az örültekházában összes bűntársaival érintkezhetett. Mikor minden készen állott, Teodorovicu elegánsan kísértél az örültekházából és azóta nyoma veszett.

Teodorovicu szökése óriási feltűnést keltett. A kórház igazgatósága az ügyészségre tölta át a felelősséget az-zal, hogy ők már több ízben is értesítették az ügyészséget, miszerint Teodorovicu szimulál és az elmeógyintézetben való tartózkodása nem indokolt.

A banditának bottal ütök a nyomát

A csernovitzi ügyészség az ország összes nyomozó hatóságait értesítette Teodorovicu szökéséről. Csernovitzban nap-nap után razziaznak a külvárosi részeken, mert az a gyanu, hogy a raffinált bandita hamis iratokkal a városban rejtőzik. Az ügyészség rendelkezett az országutak fokozottabb mértékben való ellenőrzésére, mert Teodorovicu valószínűleg rövidesen újra kezdi a rablótámadások és gyilkosságok sorozatát.

TÜZIFÁT

ellenben 65 lejért egy mázsa aprításáb tűzifát a

FATELEP

1300

(Gyufagyár u.)

szűnő rengeteg leve-
rű tanácsokat adott,
mint annakidején
szerencsétlen fia-
tu fiatalember, aki
és udvarias volt
alokban, ahol sűrűn
szítotték, hanem sze-
élet alakjai, sokban
portugál exkirályhoz,
ott a nők meghódítá-
ghoz, mint a magas

akkor bukott meg —
nyja meghalt

irányításához azon-
s hozzáértés kell,
rendelkezett. És így
gy letaszítják trón-
alkotmányra az első
a marokkói felkelő-
kezetes spanyil-riff

súlyos vereségeket
n és a melillai csata
ek számított. Minde-
k, aki azonban nem
bornokai ügyetlenek
versengésben egyik
resztették el. Azután
súlyos baklövés:
átorsága. Amit ez a
elrontott, az utódja,
a már helyrehozni
a forradalmak, a ki-
atások, ami mindin-
ársasági mozgalmat.
vetkezett, már csak
Az erélytelen XIII.
esztette a trónt, ami
sztina meghalt. Most
lkodók otthonában.
és talán örülni is
avartalanul hódolhat
athat kis színésznek-
prákkal és nem kell
has állami kérdések-
bonyolult problé-

szavaztak az angol
Londonból jelen-
az mai ülésén Bald-
kormány ellen mun-
ája miatt beterjesz-
indítványát. A libe-
a kormány mellett
en ellene, így a bi-
ványt kis többség-
jelentés szerint az
zásánál a szavazat-
ellenében a kormány

szavaztak az angol
Londonból jelen-
az mai ülésén Bald-
kormány ellen mun-
ája miatt beterjesz-
indítványát. A libe-
a kormány mellett
en ellene, így a bi-
ványt kis többség-
jelentés szerint az
zásánál a szavazat-
ellenében a kormány

szavaztak az angol
Londonból jelen-
az mai ülésén Bald-
kormány ellen mun-
ája miatt beterjesz-
indítványát. A libe-
a kormány mellett
en ellene, így a bi-
ványt kis többség-
jelentés szerint az
zásánál a szavazat-
ellenében a kormány

szavaztak az angol
Londonból jelen-
az mai ülésén Bald-
kormány ellen mun-
ája miatt beterjesz-
indítványát. A libe-
a kormány mellett
en ellene, így a bi-
ványt kis többség-
jelentés szerint az
zásánál a szavazat-
ellenében a kormány

dönő

könyvc

o kitűnő re-
400 olda as,
su vászon-
könyv

00 LEI

a t ó a z
nyvosztályában

Cluj

Kürten kijelentette, hogy ő valószínűleg a bestia és kíváncsi, mennyit fognak keresni a róla író tudósok

Az eddigi vallomásokból megállapították, hogy Kürten nem fantasztikus mesét mondott el, hanem valóban átélte valóságot

Düsseldorf, április 17. A tömeggyilkos Kürten Péter bűnperében tegnap folytatták a tanúhallgatásokat. A bíróság részletes vallomásokot vette ki a tanúkból, mert igazolni akarják, hogy alaptalan az a gyanu, hogy Kürten nem a düsseldorfi rém és csak beteges szenvedélyből és hazudozási mániából váltálta a bűntényeket. Már az eddigi vallomásokból megállapították, hogy Kürten nem fantasztikus mesét mondott el, hanem valóban átélte szörnyű valóságot. Vallomásának ellenőrzött adatai mind beigazolódtak.

A tárgyalás negyedik napja ismét a nyilvánosság előtt zajlott le. A Scheer, 54 éves rokkant, ellen elkövetett gyilkos merényletről valló tanuk megerősítették Kürtennek azt az állítást, hogy Scheer 1929 február 13-án egy árokan támadta meg és tiz késszurást ejtett az erősen ittas emberen. Mindössze Kürten egy állítása nem bizonyult valósnak, tudniillik az, hogy Scheer krakélereskedett vele.

Kosolovszki, 21 éves cselédeleány, meggyilkolta Hahn Mária nővérnek barátnője, az áldozat retiküljét és karkötőóráját, amelyet Kürten Péternél találtak meg, felismerte.

Elmondotta a tanu, hogy Hahn Mária vidám természetű leány volt és szívesen barátkozott férfiakkal. Három tanu felismerte azt az ást, amit Kürten Hahn Mária sirjának a megásásánál használt és megerősítették Kürtennek azt a vallomását is, hogy az ást nyele rongyokkal volt burkolva. További kihallgatások igazolták Kürtennek azt az állítást is, hogy Hahn Mária táskáját, kalapját és kulcsait, a bűntény színhelyének közelében, a zabföldekre dobta.

Egy Soge nevű asszony, aki ugyanabban a házban lakott, ahol Kürten Péter, vallotta, hogy

Kürtenné panaszkodott előtte amiatt, mert az ura gyakran jön haza nagyon rendetlen állapotban és különösen a nadrágja szokott piszkos lenni.

A tömeggyilkos felesége azt is elpanaszolta, hogy férje nagyon sokat foglalkozik más asszonyokkal. Egy női tanu, mielőtt vallomásába kezdett volna, hirtelen megingott és eszméletlenül esett össze. Ennek a tanunak a kihallgatásától a bíróság el is állt, mert Kürten beismerte, hogy a tanuval 1929 végén és 1930 elején bizalmas viszonyban volt. Ezt a leányt séta közben egyszer szintén fojtogatta és meg is akarta ölni, de segélykiáltásaira elmenekült.

Ezután felolvasták Schneider rendőr tisztviselő vallomását, aki jelen volt Kürten Péter rendőrségi kihallgatásánál. Schneider szerint Kürten a rendőrségen bevallotta, hogy még nagyobb bűntényeket is tervezett, mint aminőket elkövetett, mert meg akarta bosszulni magát az embereken. Kijelentette Kürten, hogy ő valószínűleg a bestia s az egyik örének azt mondta, kíváncsi arra, milyen sokat fognak keresni a tudósok azzal, hogy róla írnak. Elmondotta még Schneider a vallomásában, hogy Kürten az áldozataival történt szembebeszélések alkalmával megdöbbentő einizmust tanusított.

A düsseldorfi rém névtelen leveleiről, amelyekben bűntényeit közölte a

Női és férfi kalapokat

formál, fest, tisztít és vasal szakszerűleg és jutányosan

HECHT KALAPÜZEM

Cluj, Calea Regele Ferdinand 30. (a nagy vashid mellett). Fiók: Dej, Cal. Traian 9. Dus választék eredeti női kalapmodellekben, engrosban és detailban.

rendőrséggel és több lappal, terjesztett elő ezután szakértői nyilatkozatot Schneider berlini rendőrtisztviselő.

Három levelet kétségtelenül Kürten kezétől származónak mondott és megállapította, hogy Kürten két ceruzával írt és hogy írást eltorzította, nagy betűket használt.

Dr. Berg düsseldorfi tanár, orvosszak értő, Hahn Mária holttestéről tett jelentést. Véleménye szerint a szurásokat a gyilkos akkor ejtette az áldozatán, amikor az a fojtogatás következtében már nem tudott védekezni. Két szurás volt közvetlen egymás mellett a holttest baloldalán és a mellen is sűrűn voltak egymás mellett szurások. Két szurás a leány szívébe, kettő a mellüregébe hatolt és a nyak ütőere is át volt vágva.

Déli szünet után Goldhauser Anna tett vallomást. Elmondotta, hogy egy este, amikor hazafelé indult a barátjával, észrevette, hogy

Ma kerül az ügyvédi kamara közgyűlése elé a telekkönyvi nyomda kérdése

Az elbocsajtott alkalmazottak örlevélben fordulnak az ügyvédekhez és jóindulatu támogatásukat kérik

Cluj-Kolozsvár, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Foglalkoztunk a kolozsvári telekkönyvi nyomda körül kiobbant botránnyal, melynek kapcsán a nyomda volt alkalmazottai, úgy a tisztviselők, mint a munkások az uccára kerültek. Azonkívül az egész technikai és adminisztratív személyzet fizetését jelentékenyen redukálták és megtagadták egy mintegy félmillió adósság kifizetését, amely összeggel a telekkönyvi nyomda papirkereskedőknek és nyomdai kellekekkel foglalkozó cégeknek tartozik. A nyomda új vezetősége, melynek élén dr. Gherman Traian kolozsvári ügyvéd áll, egyszerűen megtagadta minden váltó rendezését és a régi, jól bevált személyzet elbocsátásával a maga embereit ültette be a telekkönyvi nyomdához.

Ugyanakkor dr. Gherman 15 ezer lejes fizetést állapított meg magának a nyomda adminisztrálásáért. Különösen ez a körülmény vetett furcsa fényt a telekkönyvi nyomda ügyére, melyet a kolozsvári sajtó a maga érdemében kommentált is. A közvéleményben támadt hangulat végre arra ösztönözte

Az alsóház elvetette a konzervatív párt bizalmatlansági indítványát

Ötvennégy főnyi többséget kapott a MacDonald-kormány a csütörtök éjszakai szavazásánál

London, április 17. Az alsóházban csütörtök délután megkezdődött a döntő harc a Macdonald-kormány sorsáért. A zsúfolt ülésteremben az izgalom tetőfokára hágott és úgy a kormánypárt, mint az ellenzék késhegyig menő harcra készült.

A konzervatív párt vezére, Baldwin rögtön az ülés megnyitása után betejestette a konzervatív párt bizalmatlansági indítványát. Az indítvány indoklása során Baldwin azt fejtegette, hogy a kormány nem tartotta be a választási harc folyamán tett ígérteit és semmit sem tett az országot fenyegető legnagyobb katasztrófa: a munkanélküliség leküzdése érdekében. Baldwin az indítvány benyújtásával kapcsolatban nagy beszédet mondott, amelyben a legsötétebb színekben vázolta Anglia gazdasági helyzetét. Rámutatott Snowden híres alsóházi „takarékosági” beszédére, amelyben Snowden maga is beismerte, hogy az állam pénzügyi hely-

egy férfi sietve követi és amikor mellette elhaladt, üstét érzett a gyomra táján.

Segítségért kiáltott és később egy orvos megállapította, hogy szurt sebe van. Négy napig feküdt a kórházban, ahol vérátömlesztést végeztek rajta. Ezzel az ügyvel kapcsolatban három tanu vallotta, hogy látták menekülni a tettest, de a külsejére már nem emlékeznek.

Egy másik megtámadott asszony, Mandelné vallotta, hogy egyik este egy férfi megszólította az uccán, ezután hirtelen fájdalmat érzett s amint később megállapították, szurt sebe volt.

A merénylőről nem tudott személylírát adni, csak arra emlékszik, hogy halk hangon azt kérdezte tőle a merénylője: „Kisasszony, szabad-e hazakísérni?” Nagy derültséget keltett, amikor az elnök azt a kérdést intézte a vádlotthoz, hogy ha most van kedve, akkor megkérdezheti a tanutól: „Hogy kisasszony, szabad-e önt hazakísérnem?” Kürten Péter nem volt hajlandó a tanuhoz ezt a kérdést intézni.

Ezután Kornblum Henrik kereskedőt hallgatták ki, akit Kürten ugyanazon az éjszakán, amikor Mandelnét, szintén megsebesített. A törvényszék ezután a tárgyalás folytatását másnap délelőttre halasztotta.

a telekkönyvi nyomdát, mely fölött tulajdonjogot ez időszert az ügyvédi kamarák országos egyesülete gyakorol, hogy az illetékesek előtt tisztázza helyzetét. A kolozsvári ügyvédi kamara április 4-re összehívott közgyűlésére első pontnak tűzte ki a telekkönyvi nyomda kérdését. A közgyűlést időközben mára, április 18-ra halasztotta el a kamara és így ma délelőtt kerül szőnyegre a telekkönyvi nyomda kérdése, mely minden bizonnal viharos vitákra fog alkalmat adni.

A nyomda elbocsajtott alkalmazottai egyébként körlevelet intéztek a kamara összes tagjaihoz, amelyben részletesen tárták fel azt a módot, ahogyan őket dr. Gherman Traian éppen a tél beállta előtt uccára tette. Nyolc hónapja állnak munka nélkül ezek az emberek, a kereskedők pedig érthető türelmetlenséggel várnak pénzükre, ugyanakkor, midőn a telekkönyvi nyomdának hat-százezer lejes betétje van az egyik kolozsvári bankban. Az előreláthatólag viharosnak ígérkező kamarai ülés elé az ügyvédek általános érdeklődéssel tekintenek.

zete rendkívül súlyos. Ez természetesen az angol iparra is kihat — mondotta Baldwin — s teljesen megbénítja az üzleti életet. A kormány elvesztette választói bizalmát, aminek oka elsősorban az volt, hogy a munkanélküliség leküzdése terén a teljes téletlenség posványába vetette magát. Ez a kormány sajátmagában sem bízik és maga is tudja, hogy nem tudja megoldani a munkanélküliség problémáját.

Beszédét a szocialisták ismételt viharos közbeszólásokkal szakították félbe. Johnston főpecsétör, akit felálláskor a munkáspárt melegen üdvözölt, hosszabb beszédben részletesen ismertette az eddig végzett közmunkákat, majd áttért újabb programjára, melynek során újabb közmunkákat, különösen lakásépítkezést, városrendezést, csatornázást, új telefonvonalak építését, a vasutak újjászervezését és villamosítást, az idegenforgalom fellendítését, stb. ígérte

A főpecsétör egy óráig tartó beszédének folyamán a speaker lady Astort ismételt közbeszólása miatt rendreutastotta és a tanácskozásról való kizárással fenyegette meg. Johnston beszédét a szocialisták is élcelődéssel zavarták meg és midőn a franciaországi munkanélküliek számát idézte, Jones szélsőbaloldali szocialista viharos derültség között kiáltotta közbe: Egyel több: számítsd hozzá Alfonz spanyol királyt is. Johnston beszédének befejezése után Lloyd George kissé csalódott kézlegyintéssel párhívei kíséretében kivonult a tanácssteremből.

A liberálisok értekezletén 28 képviselő a bizalmatlansági indítvány ellen, 7 pedig mellette nyilatkozott, míg 8 semleges álláspontot ajánlott. Így a kormány többsége biztosítottak látszik.

A tanácssterembe visszatérve Lloyd George rövidesen ismertette a liberálisok álláspontját. A főpecsétöröl — úgy mond — rövid hivataloskodása alatt, nem lehetett többet várni, mint amennyit ma ígért. Sok függ attól, hogy miniszterársai és a miniszterelnök hogyan fogják támogatni. A bizalmatlansági javaslatot ma még igazságtalannak tekinti és ezért ellene fog szavazni. A kormány eddigi teljesítményével nincs meglegedve, de a jelen pillanatban nem vállalhatná a felelősséget politikai válság előidézéséért. Az alsóház ülésének további folyamán MacDonald miniszterelnök rövid beszédében biztosította Lloyd George-t, hogy a legerélyesebben támogatni fogja a főpecsétör programja megvalósításában. Az új munkanélküli politika — úgy mond — a Lib-Lab-kooperáció gyümölcse. Reméli, hogy ez a kooperáció nem ér még véget, sőt a többi pártok is résztvesznek benne. Másrészt azonban a Ház ma este véget is vethet ennek az együttműködésnek. A kormány bizalmatlansági szavazat esetén azonnali főszeletné a Házat. Kéri a Házat, tegye lehetővé a megkezdett munka folytatását, amihez a kormánynak a most következő szavazásnál jelentékeny többségre lesz szüksége.

Szavazásra éjjel után került a sor. Az alsóház 305 szavazattal 251 ellen elvetette a konzervatív párt bizalmatlansági indítványát. MacDonald tehát újból fényes győzelmet aratott. A munkáskormány szótöbbsége 54.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árleszállítás a piacon

Atheneum olcsó könyvei

Barbusse: Erő, füzve	68 lej
A. France: Hátrahagyott írásai füzve	34 lej
Heltai: Írók, színelőzők	68 lej
Thackeray: Titmarsch	34 lej
Mihály E.: Az autók elektromos felszerelése	170 lej
Szalay László: Mihály bácsi 194 oldal	51 lej
Blasco Ibanez: Mindenki asszonya 288 oldal	68 lej
Blasco Ibanez: A meghódított tenger 300 oldal	68 lej
Emil Zola: Tiérése Raquin 284 oldal	68 lej
René Benjámín: Egy regényes élet 364 oldal	68 lej
Dos Passos: Newyork regénye oldalon, 2 kötet	102 lej
Bainville: Franciaország története 488 oldal, 2 kötet	102 lej
Ady Endre: A minden-titok versei	68 lej
Ady Endre: Uj versek	68 lej
Ady Endre: Illés szekerén	68 lej
Ady Endre: Szeretném ha szeretnének	68 lej
Ady Endre: A magunk szerelme	68 lej
Ady Endre: Ki látott engem	68 lej
Ady antológia 264 oldal, 284 vers	156 lej

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában

Vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

A katalán

A d n

Ma az írók ról előkaptam olvasom, hogy taimnak nagy kat. Több mi arra, hogy a k Spanyolország ajaposan szoh a katalán állam noteszsemnek a sahoz? Van be nap este lejár nak fizetni ke rá, hogyha ma nek ...

Tavalyelőtt, hangzott el ez katalán barátai leg valamennyi államtitkárok, voltak a kisebb tölég nemcsak voltak, de ök v ferencia prima rengeteg volt a keleti ország gátusai — Genf tunk fel, addig tagjai kibérelt genfi szállodák pol“-nak az egé teremmel, a kél szalonon egyet a bóröndökkel és a kisasszonyokkal zszurnalisztikai é talán propagand negyedórát Genf az irattáskám és vaskos katalán francia, német é szült brosurákkal

Ülök egyszer M a zsidó delegáció e ségi konferencia a szállodai szobáj belép az ajtón h ben. A katalánok a delegáció elnöke és azután kifogást (nkább katalán) adja Motzkiinnak manifesztumát.

„A katalán k az érdekes dokum arról, hogy a k működő zsidó esztendőben kelt szülő ediktum a Spanyolországtól a zsidó delegáció ják tudatni a zsidó vik teljes melege colni a kiüzési ed érdekében.“

Természetesen na hatva ettől a spont és a dokumentum tása után barátság meg a két delegáció

—Mi Genfben — rer professzor — a reszus öt ciklusa becstülni a zsidó né esztendő óta él kiseb akik szintén kisebb és népünk szabadság tudjuk érteni kéteze szzenvedését, amelyne felvonásai éppen peregtek le. Ezért h kor hirül vettük, hogy ég népszövetségi ké diktum visszavonása a fronton fogunk

A katalánok végre szóhoz jutottak és be kell váltítsák másfél éves ígéretüket

A „katalán hazafiak“ Genfben fogadalmat tettek, hogy szobrot emelnek az inkvizíció ismeretlen hőisének

Az 1929 évi kisebbségi konferencián ünnepélyes manifesztumot nyújtottak át a katalán delegáció Motzkinnak, amelyben a világ zsidóságának tudomására hozták, hogy harcolni fognak a zsidók kiűzéséről szóló ediktum visszavonásáért

Ma az íróasztalom fiókjának mélyéről előkaptam régi noteszemet, mert olvasom, hogy egykori katalán barátainknak nagyon felvitte isten a dolgukat. Több mint másfél év óta várok arra, hogy a katalánok szóhoz jussanak Spanyolországban. Tegnap óta pedig alaposan szóhoz jutottak: kikiáltották a katalán államot. Hogy mi köze a régi noteszemnek a katalán állam kikiáltásához? Van benne egy bon, amely tegnap este lejár és a katalán hazafiaknak fizetni kell... Még kezét is adtak rá, hogyha majd egyszer szóhoz kerülnek...

Tavalyelőtt, szeptemberben Genfben hangzott el az ígéret. Akkoriban katalán barátaim, akik most valószínűleg valamennyien miniszterek, vagy államtitkárok, egyszerű delegátusok voltak a kisebbségi konferencián. Illetőleg nemcsak egyszerű delegátusok voltak, de ők voltak a kisebbségi konferencia primadonnái is. Tudniillik rengeteg volt a pénzük. És mig mi — a keleti országok kisebbségeinek delegátusai — Genf padlás-szobáiba húzódtunk fel, addig a katalán delegáció tagjai kibérelték az egyik legnagyobb genfi szállodának, a tóparti „Metropol“-nak az egész földszintjét a vörös teremmel, a kék teremmel és a lila szalonnal egyetemben. Óriási amerikai töröndökkel és amerikai szabású titkár kisasszonyokkal utaztak és pompás zsurnalisztikai érzéssel csinálták a katalán propagandát. Alig voltam egy negyedórát Genfben és már is tele volt az irattáskám és mind a két kezem vaskos katalán röpiratokkal, spanyol, francia, német és katalán nyelven készült broszúrrakkal.

Úlok egyszer Motzkin professzornak, a zsidó delegáció elnökének és a kisebbségi konferencia „Motzkin bácsijának“ a szállodai szobájában. Kopogtatnak és belép az ajtón hat ur, fekete zaketben. A katalánok. Masferrer professzor a delegáció elnöke, rövid beszédet mond és azután kifogástalan spanyol (vagy inkább katalán) udvariassággal átadja Motzkinnak a katalán hazafiak manifesztumát.

„A katalán hazafiak — így szölt az érdekes dokumentum — értesültek arról, hogy a Népszövetség mellett működő zsidó delegáció az 1492-ik esztendőben kelt a zsidók kiűzéséről szóló ediktum visszavonását kérte Spanyolországtól. A katalán hazafiak a zsidó delegáció elnöke útján akarják tudatni a zsidó néppel, hogy szívvel teljes melegevel kívánják harcolni a kiűzési ediktum visszavonása érdekében.“

Természetesen nagyon meg voltunk hatva ettől a spontán manifesztációtól és a dokumentum ünnepélyes átnyújtása után barátságos eszmecsere indult meg a két delegáció között.

—Mi Genfben — mondotta Masferrer professzor — a kisebbségi kongresszus öt ciklusa alatt megtanultuk becsülni a zsidó népet, amely kétezer esztendő óta él kisebbségi sorsban. Mi, akik szintén kisebbségi sorsban élünk és népünk szabadságáért küzdünk, meg tudjuk érteni kétezer esztendő minden szenvedését, amelynek letragikusabb felvonásai éppen Spanyolországban peregettek le. Ezért határoztuk el, amikor hírül vettük, hogy a zsidó kisebbség népszövetségi képviselője a kiűzési ediktum visszavonását követeli, hogy az első fronton fogunk küzdeni e kíván-

ság teljesülése érdekében. A kisebbségi szolidaritás becsületéért.

— Csak kerüljünk mi egyszer szóhoz odahaza, majd meglátjuk, mit fogunk mi csinálni. Akkor ma zsebeimbe emeltem a spanyol inkvizíció szerencsétlen áldozatainak emlékére, hogy csodájára fog járni az egész világ. És márványba faragjuk az inkvizíció ismeretlen hőisének szobrát. A megaláztatás, a dacos, méltóságteljes és tántoríthatatlan ellenállás szimbóluma lesz ez a szobor.

Öszintén szólva, nem hittem. Nem a szobrot és a mauzoleumot, hanem azt, hogy a katalánok olyan hamar szóhoz jutnak Spanyolországban. Meg is kérdeztem:

— Vajjon mikor lesz az?
— Nincs már messze az idő — hangzott a válasz. Egy szép napon jön egy forradalom és örökre elsöpri a zsarnokot.

Csak másfél esztendő telt el azóta. És tényleg jött a forradalom, mintha megrendelték volna. Primo de Rivera meghalt, Alfonz király Párizsban felcsapott kisebbségnek és fogadja a részvétnyilatkozatokat, a négy milliónyi katalán kisebbségből pedig többség lett a saját földjén. Az ígéret tehát lejárt. A katalánok végre szóhoz jutottak és most várjuk a mauzoleumot és az inkvizíció ismeretlen hőisének a szobrát.

Jámbor Ferenc.

A köztársasági spanyol kormány a vallások teljes egyenlőségét proklamálta

London, április 17. A „Times“ madridi távirata szerint a köztársasági kormány birtokba vette s lezáratta a királyi palotát s megkezdte az előkészületeket a királyi ingatlanjainak elkobzásának végrehajtására. Egyben az új kormány elhatározta, hogy a polgári gárdát feloszlatja és a rend fenntartását más, az új rend szempontjából megbízhatóbb szervezetre ruházza.

Legújabb madridi jelentés szerint a Franciaországból visszatért emigráns miniszterek tegnap átvették hivatalaik vezetését.

Fernando de Los Rios igazságügyminiszter tegnap felkereste a madridi pápai nunciust s közölte vele, hogy a kormány proklamálta az összes vallások szabad gyakorlatát és teljes egyenlőségét, ami azt jelenti, hogy a katolikus vallás előjogai megszűnnek.

Ez természetesen azt is jeleneti, hogy a zsidó vallás is bevett vallásá lett most

Megalakult az önálló katalán állam

London, április 17. A „Times“ madridi jelentése szerint Macia ezredes, katalán vezér tárgyalásai a spanyol kormánnyal eredményre vezettek. A meg egyezés szerint a jövőben Katalánia címe a következő lesz: Katalán állam a spanyol köztársaságban. A „Daily Telegraph“ barcelonai távirata szerint Macia ezredes már kinevezte az új kormányt.

A szovjet május elsejére a proletárdiktatúrát akarja kikiáltani Spanyolországban

London, április 17. A lapokhoz Madridból érkezett jelentések szerint a köztársaság kormányának a kommunisták megmozdulása, amelyet a moszkvai internacionálé irányát, okozza a legtöbb gondot.

A szovjet rádióállomásai napok óta erőteljes propagandát fejtenek ki. Fel akarják rázni a spanyol kommunistákat s arra utasítják a kommunista szakszervezeteket, hogy összeütközéseket és zavargásokat inszenáljanak s a kellően megdolgozott terepen május elsején igyekezzenek magukhoz ragadni a politikai hatalmat. Az oroszországi lapok a spanyol köztársaságot a vörös forradalom szállás-csinálójának tartják

magukat. Az uccai lövöldözés a városban több órán át tartott. A karhatalmat meg fogják erősíteni, mert e pillanatban nem tud kellően szembe szállani a kommunista rendbontókkal. A laj tudósítója százötvenre becsüli az uccai harcban mindkét részen súlyosan megsebesültek számát. Ezzel szemben Barcelonában helyreállott a rend s a sztrájk megszűnt.

London, április 17. Az „Evening News“ barcelonai távirata szerint a katalán politikusok madridi tárgyalásaik alkalmával felvetették azt az ötletet,

hogy tegyék Barcelonát az ibériai köztársaságok fővárosává, mert a várost tengerparti fekvése, tulajdonképpen ipari jellege Madriddal alkalmasabbá teszi a vezetőszerp vitelére.

Uruguay ismerte el elsőnek a spanyol köztársaságot

London, április 17. A madridi köztársasági kormány nyilatkozatokat juttatott el a külföldi hatalmakhoz, melyben közölte az államformaváltozást.

SCHULHOF EMILNÉ
ORIENT
Szövművészeti Iskola
ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 14
Művészi perzsa szőnyegek, szövvött gobelinek, külföldi fonalak
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Uruguay kormánya elsőnek ismerte el a spanyol köztársaságot a külállamok közül.

Madridból jelentik, hogy a spanyol közönség értesült Alfonz király proklamációjáról. Ma a király kiáltványát a madridi sajtó is közölte.

A Press Association madridi távirata irata szerint az új kormány büntető rendelkezéseket fog életbe léptetni azon spanyol titvalók ellen, akik kimennek az országból.

A római lapok megütközéssel foglalkoznak Manuel Garcia Prietonnak, a köztársasági spanyol kormány új pénzügyminiszterének a párizsi Journal munkatársa előtt tett s azóta autentikusnak kijelentett nyilatkozatával, mely szerint egy olasz-francia konfliktus esetén Franciaországgal szemben lojális lesz.

Egyidejűleg a jobboldali francia lapok a spanyol helyzettel kapcsolatban írott cikkeikben aggodalmukat fejezik ki Spanyol-Marokkó jövője miatt. Hangoztatják, hogy az európai hatalom esetleg kényszerű visszavonulása Francia, angol és olasz érdekeket is érint.

— Ismeretlen tettes rejtélyes okból bestiálisan lemészárolta egy aussigi kávéház tulajdonosát és feleségét. Aussigból jelentik: Jadlovetz ismert aussigi vendéglőst és feleségét ismeretlen tettes meggyilkolta. Az elmúlt éjjel egy fiatalember jelentette a rendőrségen, hogy a Jadlovetz házaspár lakása körül gyanus dolgokat vett észre. Az egyik rendőr két másik polgári egyennel együtt a megjelölt ház felé sietett, amelyben Jadlovetz aussigi kávéház tulajdonos és felesége lakott. A ház előtt kert ajtaját zárva találták. Benéztek a kerítésen, a lakás ajtajához vezető uton vértócsát és ruhafoszlyanokat láttak, majd pedig pár lépéssel arrébb házaspár a vérben élettelenül heverő házaspárra esett. Szörnyű felfedezésükről értesítették a csendőrséget is és nemokára a csendőrök és rendőrök együttesen kezdték meg a kutatást a borzalmas kettős gyilkosság színhelyén. Megállapították, hogy a gyilkos először a férivel végzett, akinek a fejét szétverte, majd megleste Jadlovetz hazatérő feleségét, akit a kertajtóban szintén többször fejbesújtott. A tettes elmenekült. Még nem tudják, hogy az idős házaspár bosszu, vagy rablőgyilkosság áldozata lett-e?

A Cluj-Dej-Bistrița és Cluj-Dej-Baiamare-Sighet

autobuszok menetrendje:

1931. március 15-től:

INDUL:			
CLUJ-DEJ-BISTRITA			
Reggel	6 d. e. 11	d. u. 4	d. u. 6
"	8 d. u. 1	d. u. 6	d. u. 8
"	10 d. u. 3	d. u. 8	
ÉRKEZIK:			
Cluj	d. e. 9	d. e. 10	d. u. 3 d. u. 6
Dej	d. e. 7	d. e. 8	d. u. 1 d. u. 4
Bistrița		d. e. 6	d. e. 11 d. u. 2
CLUJ-DEJ-BAIAMARE			
INDUL:			
Reggel	5.30		d. u. 2
"	8		d. u. 4
"	11		d. u. 7
ÉRKEZIK:			
Cluj	reggel 10		d. u. 5
Dej	reggel 8		d. u. 3
Baiamare	" 5		d. u. 12
BAIAMARE-SIGHET			
INDUL:			
Reggel	6		d. u. 1
"	10		d. u. 5
ÉRKEZIK:			
Baiamare	reggel 10		d. u. 6
Sighet	reggel 6		d. u. 2

raig tartó beszéd... lady Astort is... rendutasi... való kizárás... ohnston beszédét a... lődéssel zavarták... aciaországi munka... te, Jones szélső... viharos derűtség... Egyel több: szá... spanyol királyt is... befejezése után... salódott kélegyin... tében kivonult a

letén 28 képvisel... tvány ellen, 7 pe... ott, míg 8 semle... t. Így a kormány... látszik.

isszatérve Lloyd... ertette a liberál... pesédtörtől — ug... aloskodása alatt... ární, mint ameny... g attól, hogy mi... niszterelnök ho... í. A bizalmatlan... ég igazságtalan... lene fog szavazni... teljesítményeiv... ve, de a je... állalhatná a feleá... ág előidézéséért... további folyamán... nök rövid beszéd... George-t, hogy a... gati fogja a fő... megvalósításában... politika — ug... kooperáció gyű... ez a kooperáció... t a többi pártok... Másrészt azon... éget is vehet en... nek. A kormány... t esetén azonnali... éri a Házat, tegye... munka folytatá... nak a most követ... tékeny többségre

került a sor. Az... l 251 ellen elve... l bizalmatlansági... rd tehát újból... tott. A munkás... 4.

Idő

**Ilyen nagy-
tás a piacon**

Szó könyvei

68 lef
34 lef
68 lef
34 lef
170 lef
51 lef
68 lef
68 lef
68 lef
68 lef
102 lef
102 lef
68 lef
68 lef
68 lef
68 lef
156 lef

osztályában
y az összeg elő-
tt szállítunk.

Az olasz iskolákban katolikus szellemet erősokolnak rá a zsidó növendékekre

A római főrabbi intervenciójára Mussolini a helyzet orvoslását helyezte ki-látásba

Róma, április 17. Dr. Sacerdoti, Róma zsidó hitközségének főrabbija a napokban audiencián jelent meg Mussolini miniszterelnöknek, aki előtt panaszt tett az olasz iskolákban bevezetett olvasókönyvek ellen. Az olvasókönyvekben ugyanis vannak a katolikus egyházzal foglalkozó szemelvények és olvasmányok, amelyek teljesen katolikus szellemben vannak tartva. A zsidó iskolás gyermekek ezen a réven a katolicizmus tanait szívják magukba, ami teljesen ellenkezik a zsidó vallás-oktatással.

Mussolini miniszterelnök belátta, hogy az ilyen iskolakönyveket nem lehet, csakis katolikus gyermekeknek adni és megígérte, hogy gondoskodni fog olyan olvasókönyvek kiadásáról, amelyek megfelelnek egy zsidó vallásu, valamint a nem katolikus keresztények tanulók számára is. A háromnegyed óra hosszat tartó audiencia során a főrabbi más kérdéseket is érintett. Többek között kifogásolta, hogy a római nagy zsinagóga kupoláját a városrendező bizottság javaslatára le akarják szedni. A miniszterelnök megígérte, hogy a kupolát nem fogják teljesen eltüntetni, hanem a város szilhuettjének megszépítése érdekében a kupolán változásokat fognak eszközölni. Természetesen tekintetbe fogják venni e változások során a zsidó vallásos érdeket és csakis a rabbikkal és az előljárással egyetértően fognak ebben a tekintetben eljárni.

A miniszterelnök ezután ismét vissza tért a katolikus szellemű olvasókönyvekre és elmondta, hogy 1923-ban Gentile professor volt a közoktatásügyi miniszter, aki a közoktatásügyi törvényt teljesen katolikus szellemben fogalmazta meg, úgy, hogy ezen a réven az iskolák valóságos katolikus intézményekké váltak. Ez a szellem azonban nem alkalmas az állami iskolákba való bevezetésre. Lassanként a katolikus oktatást ezekben az iskolákban a vallásórákra fogja redukálni. Eddig a katolikus szellem az elemi iskolákban annyira túlsúlyban volt, hogy zsidók és másvallású keresztények is kénytelenek voltak saját iskolákat építeni. Minthogy azonban ezeket az iskolákat az állam nem szubvencionálta, kénytelenek voltak működésüket beszüntetni és a gyermekek visszamentek ismét a katolizált állami iskolákba. Ezeket az állapotokat a szenátusban Polacco szenátor többször szóváltotta, de akkor a felszólalásoknak még semmi hatása nem volt, mert Gentile miniszter ragaszkodott az általa elkészített törvényhez.

Közelebről valószínűleg új törvényt fognak hozni, amely számol a nem-katolikusok vallási érzelmeivel is.

Anton Rosenzweig Cluj

ספרים ואוד סלימים גראסאנדולוני
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése. — Gyári árak!

Minden regénynél érdekesebb olvasmány

II. Vilmos császár emlékiratai

„ESEMÉNYEK ÉS EMBEREK A 1878-1918. ÉVEKBŐL”
Ára 160 lej helyett 40 lej

Kapható az Uj Kelet könyvostál. ában. Vidékre 48 lej pénz, vagy bélyeg ellenében portómentes szállítással

Elmaradt a lengyel nagyiparosok oroszországi utja

Varsó, április 18. Mint ismeretes, a lengyel ipari vezérek moszkvai utra készültek. A moszkvai látogatás most váratlanul elmaradt. A lengyel küldöttség tagjai már a Moszkva—varsói expresszvonaton ültek, amikor kezükbe került egy orosz lap, mely élesen tá-

madja a lengyel nagyiparosokat és felhívja a szovjet vezetőit, ne fogadják barátságosan a lengyel nagyiparosok küldöttségét. A lap cikkének hatása alatt a nagyiparosok elhatározták, hogy nem utaznak Moszkvába és kiszálltak a vonatból.

Ausztria ígéretet tett Franciaországnak, hogy felfüggeszti a német-osztrák vámegyezmény aláírását,

amíg a kérdésben a népszövetségi tanács érdemlegesen állást nem foglal. Angol-francia-lengyel-román-csehszlovák-jugoszláv megegyezés készül

Párizs, április 17. A Havas távirati iroda kommunikét adott közre, melyben közli, hogy Ausztria ígéretet tett francia hivatalos köröknek abban az irányban, hogy felfüggeszti a német-osztrák vámegyezmény végleges írásba foglalását és aláírását mindaddig, amíg a kérdésben a népszövetségi tanács és az Európa-tanulmányi bizottság érdemlegesen állást nem foglalt.

Francia politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a német-osztrák megegyezéssel szembe fogják állítani az angol-francia-lengyel-román-csehszlovák-jugoszláv megegyezést. A gabonaimport-államok a megegyezés alapján a szerződő keleteurópai exportállamokban fogják fedezni gabonaszükségletüket, míg az ipari országok termékeit fokozottabb mértékben helyezik el Kelet-Európában.

Tömegesen vándorolnak vissza régi lakóhelyükre a krimi zsidó telepesek

A szomszédos községek szovjetjei antiszemitáskodnak a kolonistákkal

Berlin, április 17. Moszkvából érkező hírek szerint a Krimbe telepített zsidók komoly válságban vannak. A néhány évvel ezelőtt oda telepített zsidók ugyanis kivándorolnak és pedig nem egyedül gazdasági okokból, hanem mert nem bírják el a klímát. Többek közöttük tuberkulotikussá lettek, vagy olyan szembetegséget kaptak, amely a további munkára alkalmatlanná tette őket.

Eddig körülbelül százan vándoroltak vissza Fehér-Oroszországba, vagy Ukrajnába. A jiddis nyelvű kommunista „Emesz” című újság élesen támadja azt a bizottságot, amely a krimi telepítést irányítja. A lap szerint mind azok, akik a zsidó telepítést irányították, bűnös könnyelműséggel jártak el és nem vizsgáltatták meg orvosilag

azokat, akik alkalmasok az új zónában való letelepedésre. De ettől eltekintve, nem gondoskodtak arról, hogy az új telepesek megfelelő lakáshoz, vízhez és élelmézeshez jussanak. Az első időben az új kolonisták nem kapták meg a számukra kiutalt konzerveket és valószínűleg éheztek. Megtörtént, hogy amikor száritott halat küldtek nekik, a felét ellopták, a másik felét pedig egy szomszédos falu lakói kobozták el teljesen jogtalanul. Voltak falvak, amelyeknek szovjet-közsegtanácsai a megérkező zsidó telepeseket antiszemita módon fogadtak. Szidalmazták és Palesztinába küldték őket. „Nem csoda — írja az idézett újság — ha az emigránsok ismét vissza kíváncsoznak régi lakóhelyükre, a gettóba.”

Hatalmas vasuti kedvezményekkel utazhatnak Budapestre a Nemzetközi Mintavásár alkalmából

Május kilencedikén nyílik meg a budapesti mintavásár

Budapest, április 17. Ez évben május 9-én nyílik meg az évről-évre új erőteljes fejlődést mutató, immár 26 éves multira tekintő Budapesti Nemzetközi Vásár. A vásár, amelyen már tavaly is közel 1400 kiállító, több mint félmillió látogató és ezek között 40.000 vidéki és 20.000 külföldi érdeklődő vett részt, ez évben május 18-ig tart.

A mintavásárt a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ezuttal egységesített területen, a budapesti Városligetben fekvő Iparcsarnokban és a körülötte elterülő, lényegesen megnagyobbított, összesen 75.000 m² méretű parkterületen tartja meg. Óriási ez évben a résztvevő cégek érdeklődése. A tömegesen jelentkező kiállítók már hónapokkal ezelőtt lefoglalták a fedett csarnokok férőhelyeit. Az utóbbi hetekben már a külterületen való részvételre jelentkező cégek egyrészét is vissza kellett, helyszük miatt, utasítani.

Utazási kedvezmények szempontjából a Budapesti Nemzetközi Vásár egyike a legjobban megszervezett európai vásároknak. A kedvezmény hálózat ez évben újra jelentősen bővült. Magyarországon kívül ez évben már 21 állam 56 közlekedési vállalata biztosít a vásárigazolvány felmutatása ellenében a vásár kiállítóit és látogatóit számára utazási és áruszállítási kedvezményt. A kedvezmények mérete or-

szágonként változik, általában 25—50 százalékos terjed. A magyar, a jugoszláv és a görög vasutak 50 százalékos jegykedvezményt adnak, úgy az oda, mint a visszautazásnál. Ugyancsak oda-vissza érvényes a csehszlovák 33 százalékos, az osztrák vasutak 25 százalékos, a bolgár, a török Chemin de Fer, a svájci szövetségi vasutak, a német vasutak, a lengyel, a litván, a lett vasutak 25 százalékos utazási kedvezménye. Csak a visszautazásra érvényes a román vasutak 50 százalékos, az eszt vasutak 50 százalékos és a finn vasutak ugyancsak 50 százalékos kedvezménye. A francia, az angol és számos egyéb állam utazási kedvezménye is jelentékeny előnyt jelent a vásárigazolvány birtokosainak.

Értékes ujtást jelent a vásár utazási kedvezményei terén ezuttal az is, hogy a vásárigazolványt felmutató külföldi közönség a magyar vasutakon ez évben már május 4-nek 0 órájától kezdve egészen május 25-nek 24 órájáig vehetik igénybe az 50 százalékos kedvezményt. A magyar belföldi közönség 50 százalékos utazási kedvezménye május 4-nek 0 órájától május 23-ig 24 órájáig érvényes. A külföldi államok vasuti és hajózási vállalatai közül azoknál, amelyek Magyarországgal szomszédos területen haladnak, a kedvezmény 5 nappal a vásár megnyitása

előtt veszi kezdetét. A kedvezmény érvénye pedig 5 nappal a vásár befejezése után fejeződik be. A távolabb eső államok területén a jegykedvezmény 7 nappal a vásár megnyitása előtt kezdődik és 7 nappal a vásár bezárása után fejeződik be. A különböző tengerhajózási vállalatoknál, a Magyarországra nagy távolságokból közlekedő vasutársaságoknál a kedvezmény érvénye már 15—30 nappal a vásár előtt kezdődik és 15—30 nappal a vásár befejezése után tart. Általában megállapítható, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói külföldi közönség Párizstól Bagdadig és Helsinkitől Palermóig szárazföldön, vizen és a levegőben egyaránt, legkevesebb 25 százalékkal olcsóbban utazhat Budapestre, mint rendszeren.

Színház—Mozi

Rózsaheyei Kálmán fellépései Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, április 17. Május elsejével néhány hónapos vidéki turnéra indul a kolozsvári színtársulat. A közelgő szezonzárás előtt az igazgatóság olyan művészi élménnyel kedveskedik a közönségnek, amely bizonyára a legnagyobb érdeklődést váltja ki a közönség minden köréből.

Rózsaheyei Kálmán, a budapesti Nemzeti Színház nagyevű művésze, a legkiválóbb magyar jellemesimész

lép fel három este, három legragyogóbb szerepében.

Rózsaheyei Kálmán a Nemzeti Színház művészeinek rangsorában is a legelső sztárok között foglal helyet. Övé a maximális gázi, de ő jelenti a maximális sikert is a színházban.

Mély humor, bölcs emberismeret mosolygó derű

ennek a nagy színésznek minden szava, minden gesztusa. Senki úgy nem tudja megkritálni és megnevetetni közönséget, mint ő.

Ma este a Vén gazemberben kezdi meg Rózsaheyei Sándor vendég szereplését, vasárnap este a Cigányban folytatja és hétfőn a Te csak pipálj Ladányiban fejezi be.

Román Opera műsora

Vasárnap, apr. 19 (délután): Carmen. Hubert Leuer kiváló tenorista közreműködésével.

Hétfő, apr. 20: A windsori vig nők. (Olcsó helyárakkal.)

Szerda, apr. 22: Rigoletto.

Csütörtök, apr. 23 (délután): Hoffmann meséi.

Péntek, apr. 24: Lakmé.

Vasárnap, apr. 26 (délután): Rigoletto.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szombaton este 9 órakor: A vén gazember. (Rózsaheyei Kálmán vendégfellépése. Rendes helyárakkal. Bérletszűnetben. Ssz. 254.)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: A nőtelen férfi Operettujdonosság, Karácsonyi, Kertész, Nádor, Tompa, Ihasz fellépésével. 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal. Ssz. 255.)

Vasárnap este 9-kor: A cigány. (Rózsaheyei Kálmán vendégfellépése. Rendes helyárakkal. Bérletszűnetben. Ssz. 26.)

Hétfő este 9-kor: Te csak pipálj Ladány (Rózsaheyei Kálmán bucsufellépése. Rendes helyárakkal. 38. Premiórbeli let. Ssz. 257.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Szombaton 3, 5 és 7-kor: Jannings: Utolsó parancs és Bébé Daniels: kórus szépe. Helyárak: 20 és 10 lej.

Vasárnap csak 5 és 7-kor: Jannings: Utolsó parancs és Bébé Daniels: kórus szépe. Helyárak: 20 és 10 lej.

Hétfőn 3, 5 és 7-kor: Jannings: az Utolsó parancs és Bébé Daniels: A kórus szépe. Helyárak: 20 és 10 lej.

a világmárka megóvja Önt a nemibetegségtől

H
Uj Kelet
bánsági
Főszerkesztő
Felelős szerkesztő
Bukare
Hátzszegi
Közlöny után
megjelölés

— Masaryk pénzügyminiszterének jelentik: Masaryk pénzügyminiszter dr. Trapl, a pénztár kormányügyminiszteré.

— A legmakulátos normalis béltom nélkül az A sától. Olcsó!

— A párizsi rablók ellen. Párizsban az utóbbi időben történt. Különösen a Faubourg XVIII-ik arrondissementben a lakásokba, ék-némely helyen gattak a házbelfőnök ezzel pers és ezért a követk párizsi telefonköhallgatónal a mellékvonalon a kást a legközelebbi támasd esetén emelni a kagyló megátmadtak! Ké- vannak a rendőre- évente 5875 frank- tehát meg leszne- uedig ugy sem- nyugodtan alhat.

— Rózsaheyei Nemzeti Színház magyar jellemeszi gazemberben. Hétfőn a Te csak pipálj Ladányiban Gondoskodjék je-

— Kiténtetéstette egy golya é Avot Károly, a ferdőkerülőjének r része egy kódos- mikor a felügyelő- csarasz területre- gányos esőszkunya- lak állott a befa- kedőbb pontján, d- séggé erősödött h- tározottan megáll- Óvatosan közeleb- ban mintegy husz- csak tőle, akkor- szárnyra kapott, esonyan járó köd- Ettől kezdve álla- erdőőr a madarat, ugyanazon a hely- állt fellábon és va- bámult a levegőbe- jégkérgé alatt ker- közelebb azonban- az embert. Gyanak- győzni semmiféle- rom vagy négy hét- hidegre fordult az- ben már 15 fok kör- pont alatt, a tavak- vastag hó takarta a- meg akarta látoga- hogy a szegény álla- ben a nem neki val- és kihajtott a szoko- gyalog igyekezett- rat. Ez ott állott- kon, szomoruan, le- reszkette. Nagyon- félpercben váltogat- dig Avot egészen a- repülni, de a zuzn- fagyasztotta a szá- gette a szárnyait, emelkedni és hiába- külni, megémbere- ták a jégen. Avot- magával hozott lóp- bája alá rejtette a- mely eleinte kapál- simult a melengető- ott él a csőszházikó- ja a barátságot me- sen fogadja a látog- védő egyesület előt- az életmentők szá- pénzállamat.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Munkálatainak utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Masaryk elnök elfogadta Anglia pénzügyminiszter lemondását. Prágából jelentik: Masaryk elnök elfogadta az egészségi okokból távozó dr. Englis pénzügyminiszter lemondását s helyébe dr. Trapit, a csehszlovák postatakarék-pénztár kormányzóját nevezte ki pénzügyminiszterre.

— A legmakacsabb bélrenyheség esetén is normális béltisztítást végeznek fájdalom nélkül az Artin dragéék. Kérje orvosától. Olcsó!

— A párizsi rendőrfőnök új trükkje — a rablók ellen. Párizsból jelentik: Párizsban az utóbbi időben roppant sok betörés történt. Különösen az előkelő negyedekben, a Faubourg Saint Germainen és a XVIII-ik arrondissement területén. A betörők a legnagyobb ügyességgel hatoltak be a lakásokba, ékszer és pénzt vittek el, némely helyen még kedélyesen el-elmulattatták a házbellekkel. Chiappe rendőrfőnök ezzel persze nincsen megelégedve és ezért a következő újtást vezette be: A párizsi telefonközpont mellékvonalat és hallgatót szerel fel a telefonok mellé. És a mellékvonal egyenesen összeköti a lakást a legközelebbi komizáriátussal és támadás esetén az illetőnek csak fel kell emelni a kagylót és bekiáltani: Halló, megtámadtak! Két perc múlva már ott vannak a rendőrök. Az elmés kis újtás évente 5875 frankba kerül. A gazdagok tehát meg lesznek védve, a szegényekhez pedig egy sem törnek be. Chiappe ur nyugodtan alhat.

— Rózsahegy Kálmán, a budapesti Nemzeti Színház tagja, a legnagyobb magyar jellemző, szombat este A gazemberben, vasárnap a Cigányban, hétfőn a Te csak pipálj Ladányiban! Gondoskodjék jegyeiről idejében!

— Kitüntetést kapott, mert megmentette egy golya életét. Varsóból jelentik: Avot Károly, a rigai körzet egyik öreg erdőkérülőjének furcsa látványban volt része egy kódos-fagyos januári estén, amikor a felügyeletre bizott bokros, mocsaras területre hazafelé igyekezett magányos csöszknyhójába. Egy kiserített alak állott a befagyott láp egyik kiemelkedőbb pontján, de Avot a csaknem sötétség erősödött homályában nem bírta határozottan megállapítani, hogy miféle. Óvatosan közelebb surrant, amikor azonban mintegy husz lépésnyire volt már csak tőle, akkor a „kiserített“ hirtelen szárnyra kapott, felülemelkedett az alacsonyán járó kódn: egy golya volt... Ettől kezdve állandóan figyelte a vén erdőőr a madarat, amelyet estefelé mindig ugyanazon a helyen talált, amint busan állt féllábon és vagy égnék emelt csőrrel bámult a levegőbe, vagy a mocsár vékony jégrége alatt keresgélt. Husz lépésnél közelebb azonban nem engedte magához az embert. Gyanakodását nem lehetett legyőzni semmiféle módon. Ez így ment három vagy négy héttig, akkor hirtelen erős hidegre fordult az idő, február első hetében már 15 fok körül volt a higánya a fagy pont alatt, a tavak vizen erősen befagyott, vastag hó takarta a vidéket. Avot azonban meg akarta látogatni golyáját, sejtette, hogy a szegény állat sokat szenvedhet ebben a nem neki való időben. Szánkóra ült és kihajtott a szokott hely közelébe, onnan gyalog igyekezett megközelíteni a madarat. Ez ott állott egy zuzmarás zombékon, szomorúan, letörve, egész testében reszketve. Nagyon fáthatott, mert minden félpercben váltogatta a lábát, amikor pedig Avot egészen a közelébe ért, el akart repülni, de a zuzmará belepte és összefagyasztotta a szárnyait, hiába emelgette a szárnyait, nem tudott a levegőbe emelkedni és hiába akart futással menekülni, meggémberedett lábát alig vonszolták a jégen. Avot hirtelen ráborította a magával hozott löpökőcot és sietve a súbája alá rejtette a ritka téli vendéget, amely eleinte kapálózott, de azután odasimult a melegen tő testhez. Azóta a golya ott él a csöszházikóban, nagyszerűen tartja a barátságát megmentőjével és szívesen fogadja a látogatókat is. Avot az állatvédő egyesület előterjesztésére megkapta az életmentő számára kijáró érmet és pénzjutalmat.

A pénzügyminisztérium szeretné behozni a költségvetési deficitet: Megszorítják az adóbehajtásokat

A pénzügyminisztérium felelőssé teszi a pénzügyigazgatókat az adóhátralékok gyors beinkasszállásáért

Bucuresti-Bukarest, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Zamfir Bratescu pénzügyi államtitkár elnökle alatt megbeszélést tartottak az ország összes pénzügyi főfelügyelői. Bratescu államtitkár ismertette a kincstár súlyos helyzetét, rámutatva arra, hogy az adóbehajtás ijesztő csökkenése folytán az állam bevételei az elmúlt évi jövedelem felére csökkentek. Az első negyed 3 és félmilliárd lejes deficitet zárult s ha ez a helyzet tovább fog tartani, félő, hogy az állam a legkritikusabb helyzetbe fog jutni.

A jelenlévők hozzászólása után az értekezlet elhatározta, hogy sürgős intézkedéseket tesznek az adóhátralékok behajtásának meggyorsítása érdekében. A pénzügyminisztérium ma délelőtt ebben az értelemben távirati utasítást küldött szét az összes pénzügyigazgatóknak. A minisztérium felelőssé teszi a pénzügyigazgatókat az adóbehajtás lanyha menetéért s hangsúlyozza, hogy az államkincstár szükségleteiről gondoskodni kell.

— Blokad alá vették a portugál hadihajók Maderiát. Lisszabonból jelentik: A portugál hadihajók Maderiát és az Azori szigetsoportot blokad alá vették s előkészítik a hadműveleteket a szállítóhajókra odavitt kormányhü csapatok partraszállításával.

— Eljegyzések. Sándor Rózsikát Ilvamareről eljegyezte Klein Mózses Moroseni-Borgoról. (Mindenkülön értesítés helyett) Hirsch Bella Cipaieni és Gersch Noe Silvasu de Campie jegyesek.

— Jannings Emil legszebb filmje, az Utolsó parancs, Bebe Daniels pompás vigjátéka, A korus szépe, 10 és 20 lejes helyárakkal a Szinkör Mozgóban.

— Nicaraguában a helyzet továbbra is igen komoly. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Nicaraguában a helyzet továbbra is igen komoly. Sandoni felkelővezér csapatai körülférték Puerto Cabezast és harcban állanak a védő tengerészcsapatokkal. Több amerikai hidroplán bombákat dobott le a felkelők állásaira, amelyek nagy pusztítást vittek végbe a felkelők között.

— Ischiásnál egy pohár természetes Ferenc József keserűviz reggel éngyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletet biztosít. Orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József viz azon kitünő hatását, amelyet vese-, hólyag-, prostata- és végbél bajoknál is kifejti. A Ferenc József keserű viz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Színházjegyek — hitelbe. Berlinből jelentik: A berlini Reibaro színházgyesület az 1931—32. évi idényre új rendszert vezetett be a jegyelfizetések tekintetében. A társaság négy színháza ad ki bérleteket, amelyeknek az árát az eddigivel szemben husz százalékkal leszállítja, a jegyárakba betudja már a ruhatári díjakat és ami a legfontosabb, a bérletfizeteket hitelbe adja és azok árát előadásonként részletben lehet fizetni.

— Jannings Emil legszebb filmje, az Utolsó parancs, Bebe Daniels pompás vigjátéka, A korus szépe, 10 és 20 lejes helyárakkal a Szinkör Mozgóban.

— Jó üzlet a sztárok felfedezése. Newyorkból jelentik: Dolores del Rio, az ismert filmstár ellen érdekes pert indított Edmund Carewe volt filmrendező, a művészről „felfedezője“. Carewe a filmvilágban meghonosult szokás alapján akkor, amikor Dolores del Riót lanszirozni kezdte, kikötötte, hogy a művész az ő beleegyezése nélkül nem köthet szerződést. Dolores del Rio ennek ellenére közvetlen megállapodást létesített az United Artists filmársasággal, amiért Carewe most százötvenezer dollár kártérítésért perli a filmszínésznőt.

— Eltűnt és megkerült a héber egyetem zoológusa. Jeruzsálemből jelentik: Jeruzsálem zsidó köreiből nagy aggodással gondoltak a héber egyetem zoológusának, Aharóninak és feleségének sorsára. Aharón és neje már régebben tudományos expedíciókra kelt a szíriai sivatagban. Aharóni azzal távozott, hogy néhány nap alatt Damaskustól Mossulig átutazza a sivatagot Palmyrán és Bagdadon keresztül. Egy hónap óta azonban mitsem tudtak a házaspárról. Már általában azt hitték, hogy elvesztek, amikor dr. Schössinger, a héber egyetem egyik tanára Kiryatenből levelet kapott, amelyben Aharóni profeszor közli, hogy jól érzi magát. Elmaradásának oka különböző olyan akadály, amikről visszatértekor fog nyilatkozni.

— Robbanás Kairó egyik külvárosában. Londonból jelentik: Kairó egyik külvárosában explóziós anyagraktárban robbanás egy mérnököt megölt, öt európai és három egyiptomi munkást életveszélyesen megsebesített.

„NÉZD MEG AZ ANYJÁT, VEDD EL A JÁNYÁT“: tanácsolják a fiatalembernek. „Házitűznözbe“ induláskor. Leányok és anyák egyetlen látogatása április 23 és május 4 között a vármegyeházán levő „Milyen legyen az otthonom“? kiállításon biztosítja a sikert.

— Bécsben a nyári idényre betiltották az uccai felvonulásokat. Bécsből jelentik: A kormány a nyári idegenforgalomra való tekintettel május elsejétől szeptember harmadikáig egyetlen politikai szervezetnek sem engedélyez uccai felvonulást.

— Rózsahegy Kálmán, a budapesti Nemzeti Színház tagja, a legnagyobb magyar jellemző, szombat este A gazemberben, vasárnap a Cigányban, hétfőn a Te csak pipálj Ladányiban! Gondoskodjék jegyeiről idejében!

— Betörték a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak. A kégszereket később megtalálták a zsinagóga udvarán. A betörők ugylátszik nem akarták magukkal vinni ezeket az értékes tárgyakat, amelyek őket eláruhatták volna. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Zsidók a Galuthban című megrázó, nagy zsidó történelmi filmet fogja vetíteni az „Építőmunkás Otthon-mozgó“ (Patak ucca) 7., mely filmet közkívánatra egyetlen estére sikerült lekötünk, szombaton, 18-án 6—9-ig kerül vetítésre. Ne mulassza el senki megnézni. Vasárnap 2, 4 és 6, hétfőn 6—8, szerdán 6—8-ig a „Hontalanok“ 9 felv. dráma kerül vetítésre.

— Salgó Magdolna dési képiállítása. Salgó Magda, a tavaly Kolozsváron nagy sikerrel debültált, kivételes tehetségű, fiatal festőművész, Désen önálló tárlat keretében állította ki legújabb képeit. A szemléltet elsősorban témáinak mélyége és kifejező ereje állítja meg, a mai élet tragikus problémáinak szociális átérése, férfias technikája, egységes s mégis gazdag színskálája. Legjelentősebb képe kétségen kívül a „Munkanélküliek vacsorája“, mely monumentális törekvéseivel tünik ki és az átélés közvetlenségével fejezi ki korunk tragikus és nyugtalanító problémáját, a proletáryomort. Aktjait biztos vonalvezetés és rajztudás jellemzi. Tájékepei erőteljes felfogást tükröznek vissza, a kompozíció zártága s a rajz karakterisztikuma legfőbb ismertetőjelük. „Esti Szamospart“, „Őszi fák“, „Szántás“, „Vándor“ című képei egy valóban izmos tehetség reprezentáns megnyilvánulásai, amelyek elmélyedő természetéről beszélnek. A kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, ami érthető is, mert hiszen Salgó Magda ma kétségkívül a legjelentősebb fiatal erdélyi festőtehetségek közül való, akinek nevével nemcsak Erdélyben, hanem valószínűleg Erdély határain túl is még többször fogunk találkozni. (sl.)

NAPROL-NAPRA

Zaro Aga, a 157 éves török, hosszabb amerikai turnéja után visszatért Európába. Londonban újságíróknak elmondotta, hogy élete legszebb napjait Newyorkban töltötte. Az aggastyánt egyik estélyről a másikra vitték s állandóan gondoskodtak kitünő szórakoztatásáról. Most azonban már örül, hogy az amerikai látogatásnak vége van, mert kissé belefáradt a változatosságokba. Zaro Aga kijelentette, hogy nem sokára elutazik hazájába s élete hátralevő éveit Konstantinápolyban fogja leélni.

XI. Pius pápa rendeletére boldoggá avatták Angliában Arundel gróft, akit Erzsébet királynő 136 más katolikus mártírral együtt a Towerben bebörtönöztetett és a gróf ottelele halálát. A boldoggá avatás még 1929 decemberében történt meg, a holttestet azonban csak most exhumálták az arundeli kastélyban és most történik meg az angliai katolikusok kívánságára a kanonizálás.

A berlini sebészkongresszsu tagjai közlése szerint furakodott be, aki a kasseli Vöröskereszt-kórház igazgatójának a zsebéből, amikor ez a tudományos előadás befejezte után tulságosan mohón igyekezett a büfféhez, kilopott négyezer márkát.

Tilden jelenleg Hollywoodban filmezik s két héten belül lezárja Kozeluh-val mérkőzésoroztatát. A newyorki lapok szerint most készítik elő a kilenc mérkőzéses Richards-Tilden-mecsetet, amelyet a professzionista világajnokságért rendeznek meg.

A lengyel nagyiparosok — mint már jelentettük — a németek példáján okulva, szintén gazdasági tanulmányokra készültek Oroszországba. Az ut résztvevői kedden megjelentek a varsói pályaudvaron, hogy tanulmányutukra elinduljanak, azonban az állomáson arról értesültek, hogy a szovjetkormány külügyi népbiztossága politikai jellegű kommunikét tett közzé, amely sértő Lengyelországra nézve, mire valamenynyen visszafordultak és álltak tervezett utjukról.

Kovnában egy ismeretlen személy drótot dobott a magasfeszültségű villanyvezetékre. Egy leány megérintette a drótot, mire az áram megölte. Két másik nő segítségére sietett a leánynak, de amint hozzányúltak, ők is nyomban holtan estek össze.

A franciaországi Colmar közelében két tehervonat összeütközése a pályát erősen megrongálta. Mühlhausen felé nem indíthattak vonatokat. A katasztrófa fánál egyik mozdonyvezető életét vesztette s több vasutas súlyosan megsebesült. A vizsgálatot ma folytatják le a katasztrófa ügyében.

— Höemelkedés várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint a hőmérséklet emelkedése és nyugat felől borulás várható helyenkint esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 10 fok Celsius.

— Doumergue befejezte tuniszi körútját. Párizsból jelentik: Doumergue köztársasági elnök ma befejezte tuniszi körútját s a Colbert cirkáló fedélzetén visszatérőben van Európába.

Megjelent! Megjelent!

TOLSZTOJ

a 20. század mérlegén

Írta: Dr. Stern Ignác
 (Doktori értekezés a liegei egyetem filozófiai fakultásán)

Ára 60 lej és portó

Megrendelhető a szerzőnél: Cluj Str. Albinea 30., valamint az Uj Kelet könyvosztályában a pénz előzetes beállításával

MOZI

Kalmán felzúszváron

17. Május első vidéki turnéa társulat. A köztársasági igazgatóság elnökének kedveskedik a dísznyára a legnagyobb közönség.

a budapesti gyűjteményű művésze, a jellemző, szombat este A gazemberben, vasárnap a Cigányban, hétfőn a Te csak pipálj Ladányiban!

a Nemzeti Színház tagja, a legnagyobb magyar jellemző, szombat este A gazemberben, vasárnap a Cigányban, hétfőn a Te csak pipálj Ladányiban!

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

a varsói nagy zsinagógába. Varsóból jelentik: A varsói nagy zsinagóga irodájában a napokban betörést követtek el. Az ismeretlen tettesek felfeszítették az iroda helyiségben lévő Weirtheim-szekrényt és abból nemcsak készpénzt, hanem értékes régi templomi kégszereket is elloptak.

